

Det skæve Danmark

I et rigt land som Danmark, der har en stor velfærdsstat, handler borgernes muligheder ikke kun og velstand, men også om den velfærd, de har adgang til. Ulighed kan komme til udtryk i adgang til psykolog og læge, faglighed i skoler og institutioner osv. I denne rapport viser vi i en række danmarkskort, at ulighed i velstand og velfærd sjældent følges ad.

Resumé

- Velstanden i Danmark koncentrerer sig omkring hovedstaden og om enkelte midt- og østjyske kommuner. Velstand opgør vi ved indkomst og formue, vækst og jobskabelse og fattigdom og ulighed.
- Velfærdens danmarkskort ser helt anderledes ud end velstandens. Hovedstadsområdet har generelt et lavt niveau velfærd, mens størstedelen af Fyn og Jylland har et højt niveau. Velfærd er opgjort på tre indeks: børn og unge, ældre og sundhed samt civilsamfund og livskvalitet, der måler livskvalitet, tryghed og engagement i foreningslivet.
 - Især de nordjyske kommuner har en god velfærd for børn og unge, hvilket især skyldes høj lærer- og pædagogdækning i skoler og daginstitutioner. Hovedstadskommunerne har derimod lav velfærd for børn og unge og scorer både dårligt på faglighed og tid til det enkelte barn.
 - Mens en række nord- og vestjyske kommuner har lav score på ældre og sundhed, er det modsatte tilfældet i mange kommuner i Syddanmark (bl.a. Tønder, Vejen og Hedensted). Her er forklaringen en høj faglighed i ældreplejen, og at de fleste borgere har fast praktiserende læge.
 - De kommuner, hvor landets største byer ligger – dvs. København, Frederiksberg, Aarhus, Aalborg og Odense – har alle en lav score på civilsamfund og livskvalitet og en lav score på velfærd, bortset fra Aalborg, hvor velfærden er højt.

KONTAKT

Asbjørn Sonne Nørgaard:
asn@cevea.dk / 21 72 54 13
Ask Lund Jakobsen:
alj@cevea.dk / 60 88 48 72

FORFATTERE

Ask Lund Jakobsen,
Søren Mogensen Bruun,
Stine Laurberg Myssen,
Asbjørn Sonne Nørgaard

NOTAT

Tema: Det skæve Danmark
Publiceret d. 26. april 2023

CITAT

Nærværende rapport må kun citeres med udtrykkelig kildehenvisning til Cevea.

INDLEDNING

Danmark er blandt de mest lige lande i verden målt på indkomst, men uligheden er stigende, og de geografiske forskelle i borgernes velstand er store. For eksempel er den gennemsnitlige formue i Gentofte Kommune nord for København omkring seks gange stor så som i Albertslund, Brøndby og Ishøj Kommuner blot 15-20 km derfra.¹ Tilsvarende er den gennemsnitlige indkomst over dobbelt så høj.²

Der er god grund til at have et fokus på økonomisk ulighed. Ulighed i befolkningens velstand afspejler, at borgere i Danmark ikke har lige muligheder for at leve et godt liv og for at realisere deres potentialer. Lande præget af økonomisk ulighed har desuden mindre social kapital og sammenhængskraft.³ Når uligheden ydermere er geografisk forankret, bliver den ikke alene mere synlig, den giver også grobund for sociale, økonomiske og politiske skillelinjer i befolkningen. Mellem land og by, mellem rige og fattige forstæder og sågar mellem kvarterer i samme by. Den geografiske ulighed bliver selvforstærkende når offentligt forsørgede oftere flytter til kommuner, hvor der allerede er en stor andel på offentlig forsørgelse,⁴ mens de mest velhavende borgere flytter mod de rigeste kommuner, sådan som det er sket de senere år.⁵

Så ja, al opmærksomhed på økonomiske uligheder er berettiget. Men fokuserer man alene på den økonomiske dimension i snæver forstand, risikerer man at overse en række andre vigtige dimensioner af ulighed.

I et land som Danmark, hvor en stor del af samfundets ressourcer går til skattefinansieret velfærd, er den velfærd, som borgerne møder, mindst lige så vigtig. Det er den af flere grunde.⁶ Dels fordi, velfærdsstaten omfordeler økonomiske ressourcer, når skatten er progressiv, og offentlige velfærdsydelser stilles til rådighed for alle. Indkomsterne er mindre ulige fordelt efter skatter og overførsler end før.⁷ Dels fordi lige adgang til sundhed, uddannelse og sociale ydelser af høj kvalitet er afgørende for, hvordan den enkelte borger klarer sig gennem livet, og det gælder især for de grupper af borgere, som i øvrigt har de færreste ressourcer. Da det meste af den borgernære

¹ Formuen er opgjort som nettoformue inklusive pension per person for 2021, Danmarks Statistik, FORMUE12.

² Det gælder både disponibel indkomst per person (Danmarks Statistik, INDKP106) og indkomst før skat (Danmarks Statistik, INDKP105)

³ I. Kawachi et al. (1997), "[Social Capital, Income Inequality and Mortality](#)", *American Journal of Public Health* 87(9). Se også E. M. Uslaner (2002), *The Moral Foundation of Trust*, New York: Cambridge University Press.

⁴ AE (6. april 2022). [Offentligt forsørgede flytter oftere mod land end by](#)

⁵ AE (24. september 2022). [Udvikling i økonomisk ulighed](#)

⁶ B. Rothstein (2008), "[Is the Universal Welfare State a Cause or an Effect of Social Capital?](#)", University of Gothenberg, QoG Working Paper Series 2008:16

⁷ DØRS (efterår 2016). [Dansk Økonomi, efterår 2016](#), side 238 og The Economist (12. april 2019). [American inequality reflects gross incomes as much as taxes](#)

velfærd tilvejebringes af kommunerne, er det velfærden på tværs af kommuner, som er fokus i analysen.

Ligesom velstand er afgørende for muligheden for at leve et godt liv, er adgangen til velfærd af høj kvalitet det også. Er det pædagogiske personale i daginstitutionerne og lærerne i folkeskolerne uddannede, så børn kan lære og trives? Hvor store er klasserne, og hvordan er normeringerne i daginstitutionerne? Kan man regne med at møde en læge, der kender én, så man får den bedste konsultation? Og er plejepersonalet i ældreplejen uddannet til arbejdet, så vores ældre kan få den bedste mulige pleje? Velstanden er geografisk skævt fordelt i Danmark. Men det er velfærden også.

Selvom Danmark er et lille land, er de geografiske forskelle i både velstand og velfærd store. Man kunne tro, at velstand og velfærd går hånd i hånd. At rige kommuner har råd til og derfor også bruger mere på velfærden. Men det er langt fra altid tilfældet, for den kommunale velfærd er politisk besluttet. Velfærden prioriteres ikke lige højt alle steder. Typisk prioriterer socialdemokratiske kommuner et højere udgiftsniveau end borgerlige kommuner – selv når man tager højde for borgernes økonomi og sociale forhold.⁸

Det er også muligt, at kommuner i praksis ikke kan prioritere den konkrete velfærd så højt, som de gerne vil. Er det for eksempel ikke muligt at hverve pædagoger, lærere og SOSU'er, kan man være nødsaget til at ansætte ufaglærte i stedet. Kommuner som Skive og Langeland, der langt fra er blandt landets rigeste, stiller betydeligt bedre velfærd til rådighed for deres borgere, end rige kommuner som Frederiksberg og Lyngby-Taarbæk. Velstandens danmarkskort er et ganske andet end velfærdens danmarkskort. Og det er grunden til, at vi laver denne analyse. *Det skæve Danmark* har flere ansigter.

Vi undersøger to dimensioner af ulighed: Velfærd og velstand. Velfærdsdimensionen består af en række indikatorer, der måler på de offentlige ydelser, borgerne har adgang til. De er fordelt på tre indeks: *Børn og unge, ældre og sundhed* samt *civilsamfund og livskvalitet*. Velstandsdimensionen består ligeledes af tre indeks: *Indkomst og formue, fattigdom og ulighed* samt *vækst og jobskabelse*.

I udvælgelsen af velfærdsindikatorer har vi haft fokus på de ressourcer, der stilles til rådighed for borgerne. Vi foretrækker for eksempel at se på lærerdækningen og klassestørrelserne i skolerne, fremfor hvordan eleverne klarer sig. For vi ved, at forældrenes baggrund har stor betydning for, hvordan børn klarer sig. Spørgsmålet her er, om den skole, børnene møder, er god. Og der spiller lærernes uddannelse⁹ og klassernes størrelse¹⁰ en vigtig rolle. Og vi foretrækker ligeledes at se på, i hvilket omfang borgerne har adgang til fast læge, fremfor at se på, hvor mange lægebesøg

⁸ Thomas Pallesen (2003). [Den vellykkede kommunalreform og decentraliseringen af den politiske magt i Danmark](#), side 41

⁹ Cevea (2. november 2021). [Kommuner med flest uddannede lærere i folkeskolen er bedst til at løfte eleverne fagligt](#)

¹⁰ DØRS (efterår 2022). [Dansk Økonomi, efterår 2022](#), tabel IV.4

befolkningen i gennemsnit har.¹¹ Uanset om man har behov for færre eller flere lægebesøg, er adgangen til en fast læge vigtig for kvaliteten af den velfærd, man møder. Det er altså mere interessant for os at undersøge kvalitet og udbredelse af velfærden fremfor at måle brugen af den.

De i alt seks indeks er beregnet på baggrund af 20 nøje udvalgte, tilgængelige indikatorer. Oversigt over indikatorer kan findes i bilag 1, begrundelse for hver indikator i bilag 2, og scores og rangeringer kan findes i bilag 3. Konstruktionen af indeks og dimensioner er beskrevet i metodeafsnittet.

1. VELFÆRDENS OG VELSTANDENS DANMARKSKORT

Velfærd

Der er perioder af livet, hvor man har mere brug for velfærdsydelser end andre. Det gælder for børn og unge i daginstitutioner og skoler, ældre med særlige plejebenhov og borgere i alle aldre med fysiske og psykiske udfordringer. Det er afgørende for trivsel og læring i daginstitutioner og skoler, at fagligheden er høj, ligesom det for ældre med plejebenhov er afgørende at kunne få den pleje af høj kvalitet, som sikrer værdighed og tryghed i alderdommen. Det kan også have afgørende betydning for personer i alle aldre at have adgang til fast læge og ikke skulle vente måneder på en psykologtid. Derudover har det betydning, hvordan man som borger trives, hvor man bor, samt hvor stærk den lokale sammenhængskraft er.

Derfor består velfærdsdimensionen af tre indeks – børn og unge, ældre og sundhed samt civilsamfund og livskvalitet – og hver af dem består igen af 3-4 indikatorer for hver kommune. I alt er velfærdens danmarkskort altså dannet af 10 indikatorer.

Velfærdsindekset for børn og unge beskriver, hvor meget personale der er per barn, og hvor stor en andel af personalet der er uddannet (lærerdækning og pædagogdækning), se figur 1.

Velfærdsindekset for ældre og sundhed beskriver adgangen til egen læge, adgang til psykolog med henvisning samt andel uddannede SOSU'er i ældreplejen.

¹¹ ROCKWOOL Fonden måler i sin seneste udgivelse, [Velstand og ulighed](#), fra 2023 både afstand til nærmeste læge, som er et eksempel på en god indikator for adgangen til læge, og de bruger antal hospitalsindlæggelser, som i højere grad siger noget om sygdomsbyrden i et område. Også Analyse og tal har i sin udgivelse, [Det sociale velfærdsindeks](#), fra januar 2019 eksempler på begge typer af indeks. Når vi i denne analyse ser på velfærdsydelser, er vi alene optaget af på kvaliteten af den velfærd borgerne møder. Det er én ting, at der i en kommune kan være behov for flere plejehjemspladser. Noget andet er, om der er tilstrækkeligt med uddannet personale til, at de ældre kan få en god pleje. Det er sidstnævnte, som er i fokus her.

Velfærd handler også om, hvilket civilsamfund man er en del af og om livskvalitet. Vi måler dette ved at se på foreningslivet som udtryk for den lokale sammenhængskraft, hvor tryk man er ved at færdes i sit lokalområde, og om man i det hele taget har det godt. Til at beskrive dette aspekt af velfærden bruger vi tal for oplevet tryghed i lokalområdet, oplevet livskvalitet og antal medlemskaber af idrætsforeninger per borger.

Man kan sige, at vores mål for velfærd svarer på, hvilken velfærd man møder i landets kommuner, og altså hvilke muligheder man har for at leve godt liv. I det følgende omtaler vi ganske enkelt velfærdsindekset som *velfærd*.

Figur 1. Konstruktionen af velfærdsdimensionen

Note: Se uddybning i metodeboksen sidst i analysen.

VELFÆRDENS DANMARKSKORT

Velfærdens danmarkskort er interessant. I flere af de rige kommuner nord for København er velfærden lav. Det gælder især i Hillerød og Lyngby-Taarbæk Kommuner, som begge er blandt de ti kommuner i Danmark med lavest score på velfærd. Kun to kommuner Hovedstadsområdet, Hørsholm og Herlev, har en høj score på velfærd.

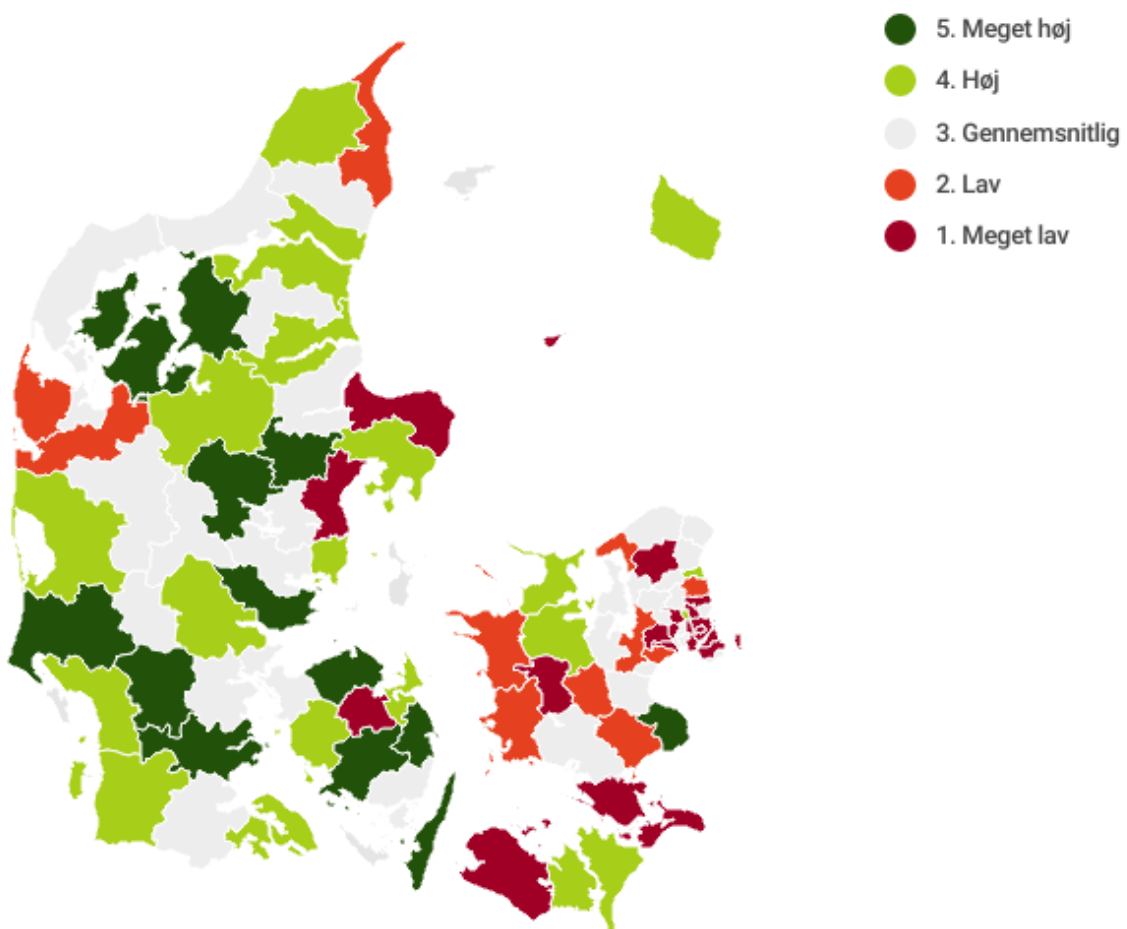
Kommunernes velfærd kan i grove træk opdeles på en øst-vest-akse, der deler landet ved Storebælt. Øst for Storebælt har mange kommuner en lav velfærd og vest for Storebælt gælder det meget få kommuner, se figur 2.

På Fyn og i Jylland er der i alt seks kommuner med lav velfærd, mens der er 23 kommuner på Sjælland (inkl. øerne), som har lav velfærd. Det svarer til, at hver anden sjællandske kommune har lav velfærd, mens det kun gælder hver ottende på Fyn og i Jylland.

Velfærden er især lav i og lige omkring København, i syd- og vestsjællandske kommuner samt på Lolland. Der er enkelte undtagelser, hvor især Stevns Kommune skiller sig positivt ud.

På Fyn er velfærden generelt meget høj. Undtagelserne er Svendborg og Middelfart Kommuner, som har gennemsnitlig velfærd, mens Odense Kommune ligger lavt på velfærd.

Figur 2. Velfærdens danmarkskort

Note: Find hver kommunes score i bilag 3. Kilde: *Egne beregninger, se metode for uddybning*

Også store dele af Jylland har høj velfærd. Det gælder i høj grad i de sydvestlige kommuner, hvor især Varde, Vejen og Haderslev Kommuner skiller sig positivt ud. I det midtjyske er det især

Favrskov og Silkeborg Kommuner, der har høj velfærd. Men også mere nordpå i Vesthimmerlands og Skive Kommuner er velfærden høj.

Enkelte jyske kommuner klarer sig dårligt på velfærd. Det gælder Norddjurs og Aarhus Kommuner, som klarer sig rigtig dårligt på velfærdsmålet, og Frederikshavn, Lemvig og Holstebro Kommuner, som ligger under middel.

Når man ser hen over velfærdens danmarkskort, springer nogle undtagelser fra de generelle mønstre i øjnene. For eksempel har Stevns Kommune mere til fælles med jyske og fynske kommuner end med resten af Sjælland, og Norddjurs og Lolland Kommuner har mere til fælles med Frederiksberg og Københavns Kommuner end deres nabokommuner.

Velstand

Velstand handler selvfølgelig om de indkomster og formuer, borgerne har. Men skyggesiden af velstanden er dem, der ikke er med på vognen. Derudover den fattigdom og ulighed. Derudover handler velstand om at skabe job og vækst som en forudsætning for velstand hos borgerne. Velstand i denne rapport siger altså noget om, hvilke mennesker der bor i en kommune og om kommunen er med til at drive den økonomiske vækst.

Derfor består velstandsdimensionen af tre indeks – indkomst og formue, vækst og jobskabelse og fattigdom og ulighed – og hver af dem består igen af 3-4 indikatorer for hver kommune. I alt er velfærdens danmarkskort dannet af 10 indikatorer, se figur 3.

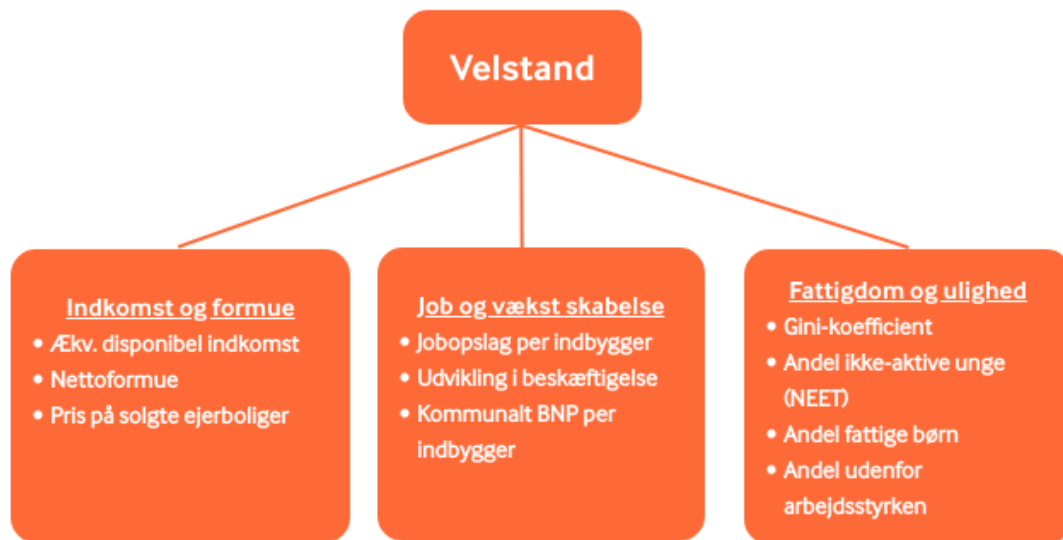
Velstandsindexet indkomst og formue består af ækvivaleret disponibel indkomst, gennemsnitlig nettoformue per person og gennemsnitlig pris på solgte ejerboliger. Det giver et bredt billede af kommunens borgeres økonomiske formåen med boligpriser som udtryk for, at der er store økonomiske ressourcer i en kommune – også når den gennemsnitlige indkomst eller formue ikke er høj. Det gælder for eksempel i Københavns Kommune, hvor både indkomster og formuer ligger lavere end i den gennemsnitlige kommune, mens boligpriserne ligger meget højere end gennemsnittet. Her fanger boligpriserne en velstand, som er knyttet til kommunen, men som ikke indfanges i gennemsnitsindkomster og -formuer.

Meget af velstanden bliver skabt på arbejdspladserne, og skabelsen af vækst og jobs i lokalsamfundet er vigtig for borgernes muligheder for at få en arbejdsindkomst og en solid tilknytning til arbejdsmarkedet. Velstandsindexet vækst og jobskabelse består af antal jobopslag per indbygger, udvikling i antal beskæftigede over en femårig periode og kommunens samlede produktion (BNP per indbygger).

Velstand handler ikke kun om rigdom og vækst, men også om dem, der ikke er med på vognen. Det tredje velstandsindex er derfor fattigdom og ulighed, som indeholder fire indikatorer: indkomstulighed i kommunen (gini-koefficient), andel 16-24-årige, som hverken er under uddannelse, i job eller træning, andel fattige børn og andel 25-64-årige, som er uden for arbejdsstyrken.

Man kan sige, at vores mål for velstand svarer på, hvilke borgere man møder i kommunen, og om den økonomiske aktivitet i kommunen.

Figur 3. Konstruktionen af velstandsdimensionen

Note: Se mere i metodeboksen sidst i analysen.

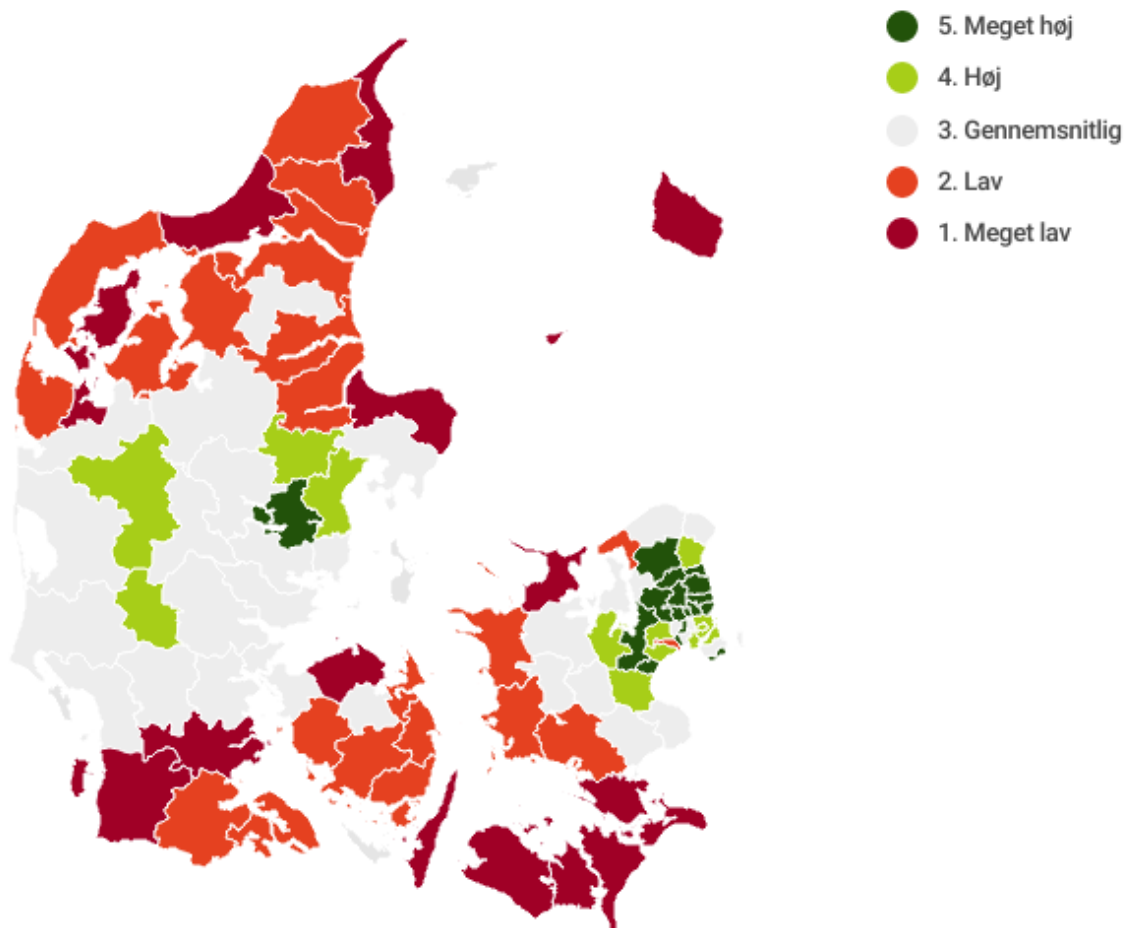
VELSTANDENS DANMARKSKORT

Velstandens danmarkskort ser helt anderledes ud end velfærdens. Her er der et stort center med høj velstand i hovedstadsområdet og to mindre omkring hhv. Aarhus og Herning. Jo længere væk, man bevæger sig fra disse centre, jo dårligere scorer kommunerne på velstand, se figur 4.

24 af de i alt 29 kommuner, der scorer højt på velstand, ligger på Sjælland, især i kommunerne lige omkring København. Kommuner på Vest- og Sydsjælland samt Guldborgsund og Lolland kommuner har lav velstand.

På Fyn ligger de fleste kommuner under landsgennemsnittet på velstand, og især Nordfyns Kommune ligger lavt. Også Falster ligger lavt, mens Odense og Middelfart Kommuner er gennemsnitlige.

Figur 4. Velstandens danmarkskort

Note: Find hver kommunes score i bilag 3. Kilde: Egne beregninger, se metode for uddybning

Fem jyske kommuner har velstand over landsgennemsnittet. Det drejer sig om Skanderborg, Favrskov, Aarhus, Billund og Herning Kommuner. De fleste kommuner i det nordlige Jylland har derimod en lav score på velstand – undtagelsen er Rebild Kommune, som er gennemsnitlig. Også de fire sønderjyske kommuner, Haderslev, Aabenraa, Tønder og Sønderborg, har en lav score på velstand, mens en meget stor del af de midtjyske kommuner fra Vejen til Viborg og fra Ringkøbing-Skjern til Syddjurs Kommuner har en gennemsnitlig score på velstand.

2. VELFÆRD OG VELSTAND FØLGES IKKE AD

Mens velfærden overvejende er høj i Jylland og enkelte kommuner øst for Storebælt, er velstanden især høj i hovedstadsområdet og i enkelte kommuner i Midtjylland. Det står altså klart, at velfærd og velstand ikke følges ad. I dette afsnit undersøger vi, hvordan mønstrene ser ud, når man holder velstand og velfærd op imod hinanden. Hvor er både velfærd og velstand høj, hvor er begge lave, og hvilke kommuner scorer højt på den ene dimension, men lavt på den anden?

Kun tre kommuner har både høj velstand og høj velfærd. To på Sjælland og én i Jylland. Det drejer sig om Hørsholm, Herlev og Favrskov Kommuner, se figur 5A.

I den modsatte ende af spektret har vi kommuner, som scorer lavt på både velfærd og velstand. Det gælder ni kommuner, som fordeler sig på tværs af landet: Frederikshavn, Lemvig, Norddjurs, Lolland, Vordingborg, Halsnæs, Kalundborg, Slagelse og Ishøj Kommuner, se figur 5b. Der er overvejende tale om kommuner, som typisk kategoriseres som landkommuner hos Danmarks Statistik.¹²

At så få kommuner har enten høj velfærd og høj velstand eller lav velfærd og lav velstand bekræfter, at de to dimensioner sjældent følges ad.¹³ Det er altså nærmere undtagelsen end reglen, at rige kommuner også har høj velfærd. Måske fordi den offentlige velfærd ikke prioriteres politisk, måske fordi mange i de rige kommuner gør brug af alternativer i den private sektor, eller måske fordi det kan være svært at rekruttere lokalt? Men det handler også om politik. For eksempel minder nabokommunerne, Skanderborg og Favrskov, om hinanden på de fleste indikatorer indenfor både velfærd og velstand, men Favrskov har både en lavere gennemsnitlig klassekvotient og en noget lavere normering.¹⁴ Det tyder på, at der er forskelle, som er drevet af politiske prioriteringer.

¹² Danmarks Statistik (tilgået 28. marts 2023). [Kommunegrupper, v1:2018](#). Dog ikke Slagelse og Ishøj Kommuner.

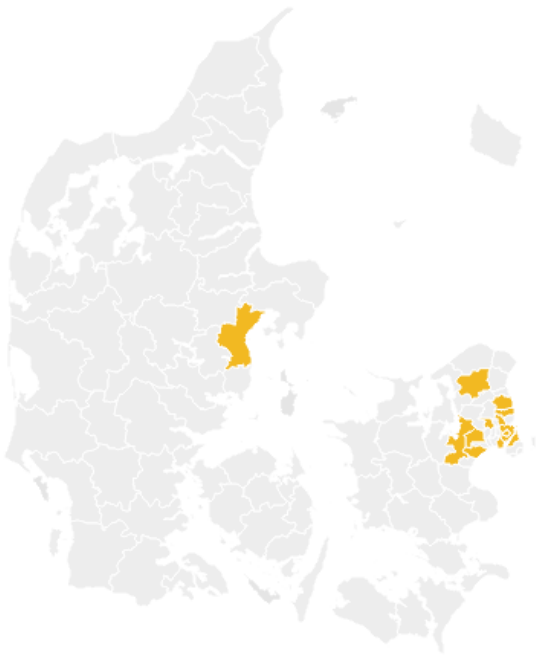
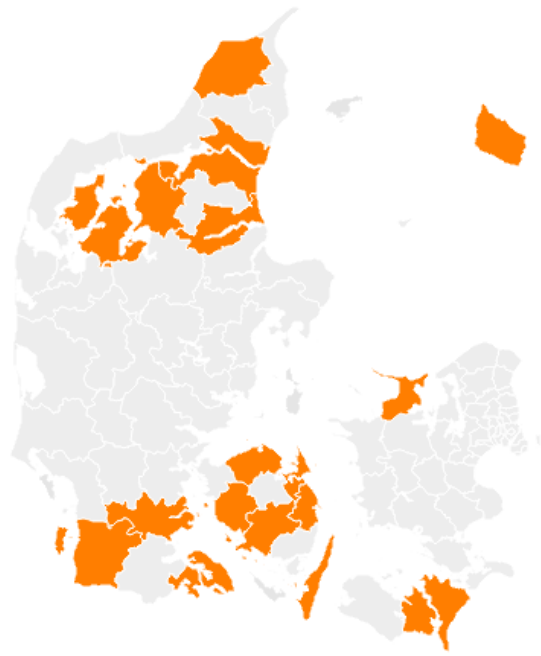
¹³ Desuden er de to dimensioner svagt negativt korrelerede (-0,22), hvilket betyder, jo højere velstand en kommune har, jo lavere velfærd kan den forventes at have.

¹⁴ Kommunerne har desuden nogenlunde samme udgiftsbehov ifølge Indenrigs- og Sundhedsministeriets socioøkonomiske indeks (Skanderborg = 0,62 og Favrskov = 0,69)

12 kommuner har lav velfærd og høj velstand, og de koncentrerer sig indenfor en radius af 50 km af Rådhuspladsen i København samt Aarhus. Det gælder blandt andre Roskilde, Hillerød, Rudersdal og Greve Kommuner, se figur 5c.

Hele 17 kommuner har høj velfærd og lav velstand. De skal især findes på Fyn, i Sønderjylland og i Nordjylland. Derudover har Bornholm, Guldborgsund og Odsherred Kommuner høj velfærd og lav velstand, se figur 5d.

Bemærk, at det ikke er den såkaldte 'rådne banan', altså kommuner på den jyske vestkyst og i Syddanmark, som dominerer den røde farve på kortet. De fleste af disse kommuner går derimod fri. Det skyldes især, at mange jyske og fynske kommuner klarer sig godt på velfærd, selvom velstand i især Syddanmark og Nordjylland er lav.

Figur 5. Kommuner opgjort på både velfærd og velstand**A.** Høj velfærd og høj velstand**B.** Lav velfærd og lav velstand**C.** Lav velfærd og høj velstand**D.** Høj velfærd og lav velstand

Note: *Lav* angiver værdierne 1. Meget lav og 2. Lav, og *høj* angiver værdierne 4. Høj og 5. Meget høj. Find hver kommunes score i bilag 3. Kommuner med gennemsnitlige scorer på både velfærd og velstand kan findes i bilag 4. *Kilde: Egne beregninger*

3. SEKS BILLEDER AF ULIGHED I DANMARK

Allerede på de overordnede dimensioner tegner der sig nogle interessante mønstre. Men når vi dykker et spadestik dybere i dette afsnit, følger vi flere nuancer til fortællingen.

Velfærd

Analysen ovenfor viste, at nogle kommuner generelt scorede højt på velfærd, mens andre scorede lavt. Men når vi kikker nærmere på velfærden, dækker den generelle score over nogle ganske betydelige forskelle på de tre områder, som indgår i velfærdsdimensionen: Børn og unge, ældre og sundhed samt civilsamfund og livskvalitet. Nogle kommuner er især gode børnekommuner, såsom Skive og Aalborg Kommuner. Andre scorer højt, når det gælder adgangen til sundhedsydelser og ældrepleje. Det gælder for eksempel Brøndby og Vejen Kommuner. Atter andre er præget af høj tryghed og livskvalitet, uden at de nødvendigvis scorer særlig højt på de andre velfærdsindeks. Det gælder for eksempel Odder og Furesø Kommuner.

BØRN OG UNGE

Børn og unge-indekset beskriver den velfærd, man møder i daginstitutioner og folkeskoler. Hvor stor en del af det pædagogisk personale og lærerne er uddannede? Og hvor mange børn er der per voksen?

Læring og trivsel i daginstitutioner og skoler afhænger af den kvalitet, man som barn møder, og her har både fagligheden og antallet af børn og unge per voksne betydning. For at sikre læring og trivsel skal der være en høj andel uddannet pædagogisk personale¹⁵ og lærere, og normeringer og klasse størrelser skal give plads til det enkelte barn.

Børn og unge-indekset deler Danmark op i øst og vest. Velfærden for børn og unge er høj i størstedelen af Jylland og Fyn og lav i mange kommuner på Sjælland. Kun én kommune, Norddjurs, scorer lavt på indekset vest for Storebælt, mens det gælder for langt de fleste i Hovedstadsområdet, figur 6.

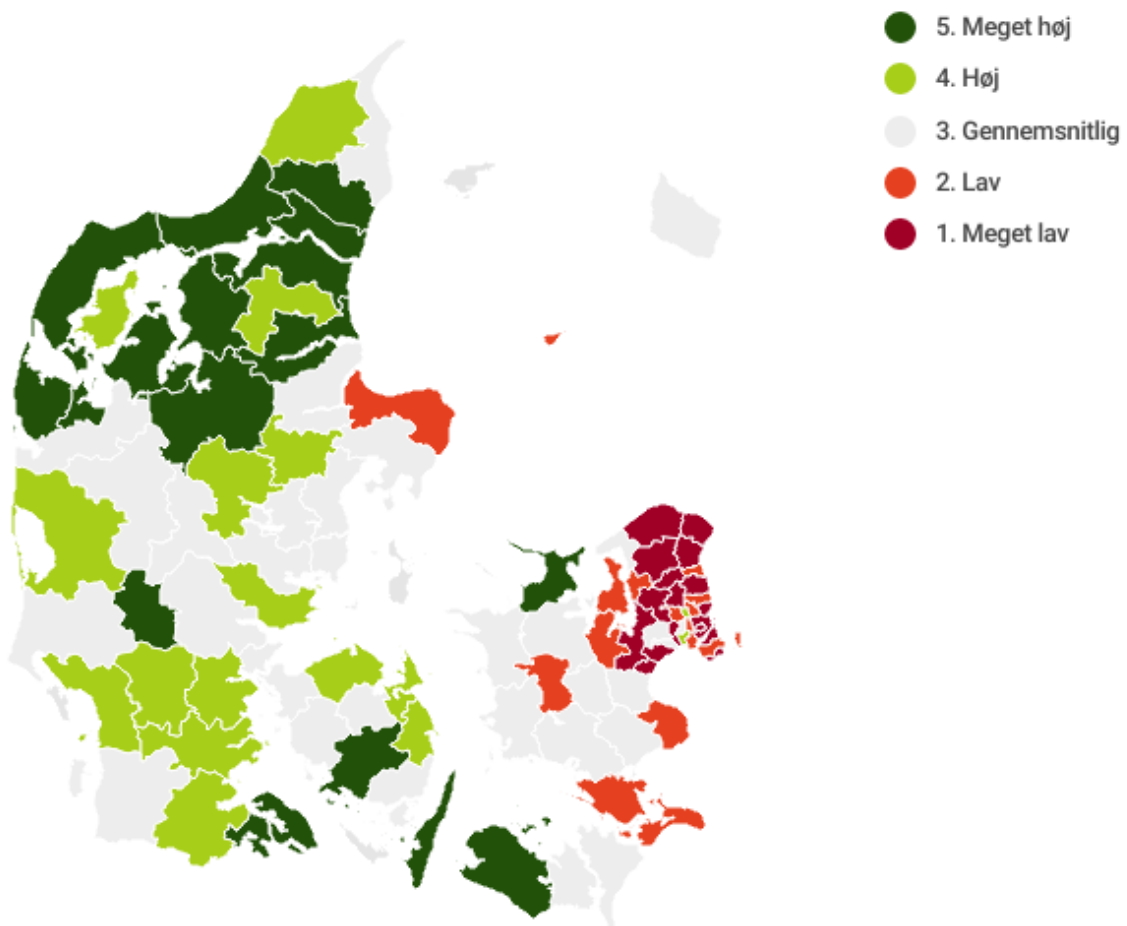
¹⁵ Uddannet pædagogisk personale omfatter ansatte i kommunernes daginstitutioner, der er pædagogudannede med professions-bachelor eller MVU eller er uddannede pædagogiske assistenter.

Stort set alle kommuner i Nordjylland scorer højt på børn og unge. Øst for Storebælt er det derimod kun fire kommuner, som har en høj score. De to ligger i hovedstadsområdet, Brøndby og Herlev, og derudover Odsherred og Lolland.

Landets gennemsnitskommuner skal findes i det midtjyske og vestsjællandske.

Figur 6 tegner altså et forstærket billede af den opdeling i Øst- og Vestdanmark, som vi også fandt på den overordnede velfærdsdimension i figur 2.

Figur 6. Børn og unge

Note: Find hver kommunes score i bilag 3. Kilde: Egne beregninger, se metode for uddybning

I Nordjylland er det især lærerdækning og pædagogdækning, der trækker op, og nordjyske kommuner ligger typisk 5-10 pct.-point over landsgennemsnittet. Derudover er klassekvotienterne

lave, hvilket betyder relativt meget tid til hvert barn. Tilsvarende ligger både lærerdækning og pædagogdækning 5-10 pct.-point under landsgennemsnittet i hovedstadskommunerne.

Lolland Kommune skiller sig generelt ud med en lav placering på de fleste indeks. Men lige præcis på børn og unge får Kommunen en flot 14. plads, hvilket især skyldes gode normeringer og høj andel pædagoger i daginstitutionerne.

Ønsker man at give sit barn de bedste betingelser for læring og trivsel, kan man med fordel søge mod Nordjylland og væk fra Hovedstaden.

ÆLDRE OG SUNDHED

Har man fysiske eller psykiske udfordringer, er det afgørende, at man kan komme til almen praktiserende læge og til psykolog, ligesom det kan være vigtigt for ældre borgere at få en ordentlig ældrepleje. Det er forudsætninger for at leve et værdigt og godt liv.

Men det kan være et problem, hvis man ikke kan regne med at møde den samme læge – især hvis man har sammensatte sundhedsudfordringer. Har man brug for psykologhjælp, kan det være afgørende ikke at skulle vente i lang tid fra henvisning til konsultation. Ældre skal have den fornødne hjælp i dagligdagen, og det stiller krav til fagligheden i ældreplejen. Ældre har desuden oftere komplekse og/eller sammensatte sygdomsforløb og har hyppigere kontakt til almen praktiserende læge, så adgangen til fast læge har i gennemsnit en større betydning for ældre end for befolkningen i øvrigt. Derfor har vi skabt indekset, ældre og sundhed.

Som figur 7 viser, har det stor betydning for ældre og sundhedsindekset, hvor i landet man bor.

Kommuner med lav score på ældre og sundhed kan findes i alle egne af landet, fra yderkommuner til bykommuner. Det gælder blandt andre Vordingborg, Ringsted og Odder Kommuner. Men det gælder også de fleste kommuner langs den Vest- og Nordjyske kyst fra Ringkøbing-Skjern til Brønderslev Kommuner, hvor forklaringen er lange ventetider til psykolog og mange borgere uden fast læge. Andelen af uddannet SOSU'er i ældreplejen er omkring gennemsnittet i disse kommuner.

Kommuner med en høj score kan findes både i Syddanmark, Nordfyn og på Sjælland. Det gælder blandt andet Tønder, Kerteminde, Brøndby og Glostrup Kommuner.

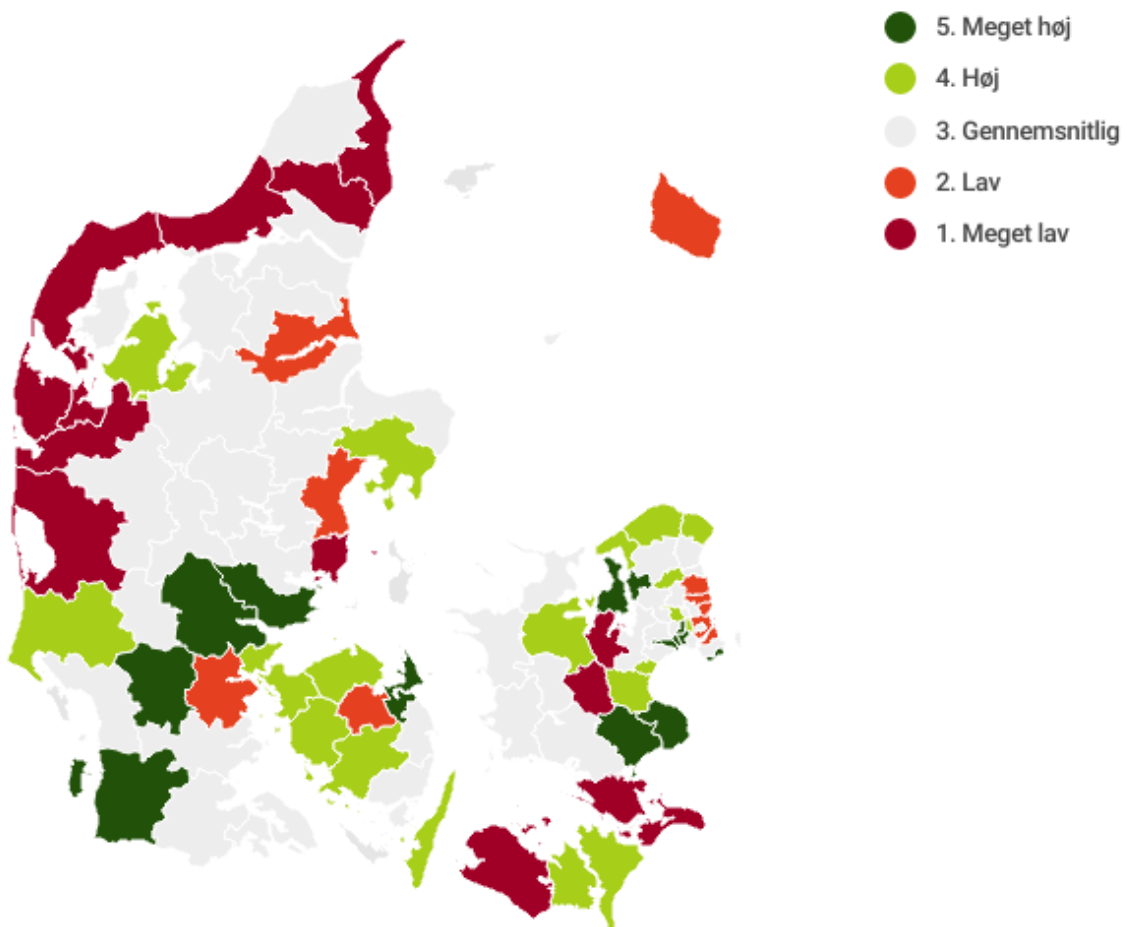
Det meste af Fyn klarer sig godt på ældre og sundhedsindekset – med undtagelse af Svendborg, der er gennemsnitlig, og Odense, som ligger lavt.

Forskelle på kommuner kan være store, selvom afstandene mellem dem er små. Det gælder for eksempel i Næstved, Faxe og Ringsted Kommuner, hvor ældre og sundhedsindekset er henholdsvis gennemsnitligt, meget højt og meget lavt, selvom kommunerne grænser op til hinanden. Og et

dybere kig ned i tallene viser, at forskellene på disse tre kommuner er drevet af både ventetider til psykolog, andel med fast læge og andel faglærte SOSU'er. Det peger altså på, at kommuner i meget varierende grad formår at stille velfærd til rådighed for borgerne, selvom når man holder geografien – stort set – konstant.

Bemærk, at når vi i analysen ser på den velfærd, borgerne møder, er det naturligt at se bort fra hospitalsvæsen mv., som ikke er meningsfuldt at opgøre lokalt.

Figur 7. Ældre og sundhed

Note: Find hver kommunes score i bilag 3. Kilde: Egne beregninger, se metode for uddybning

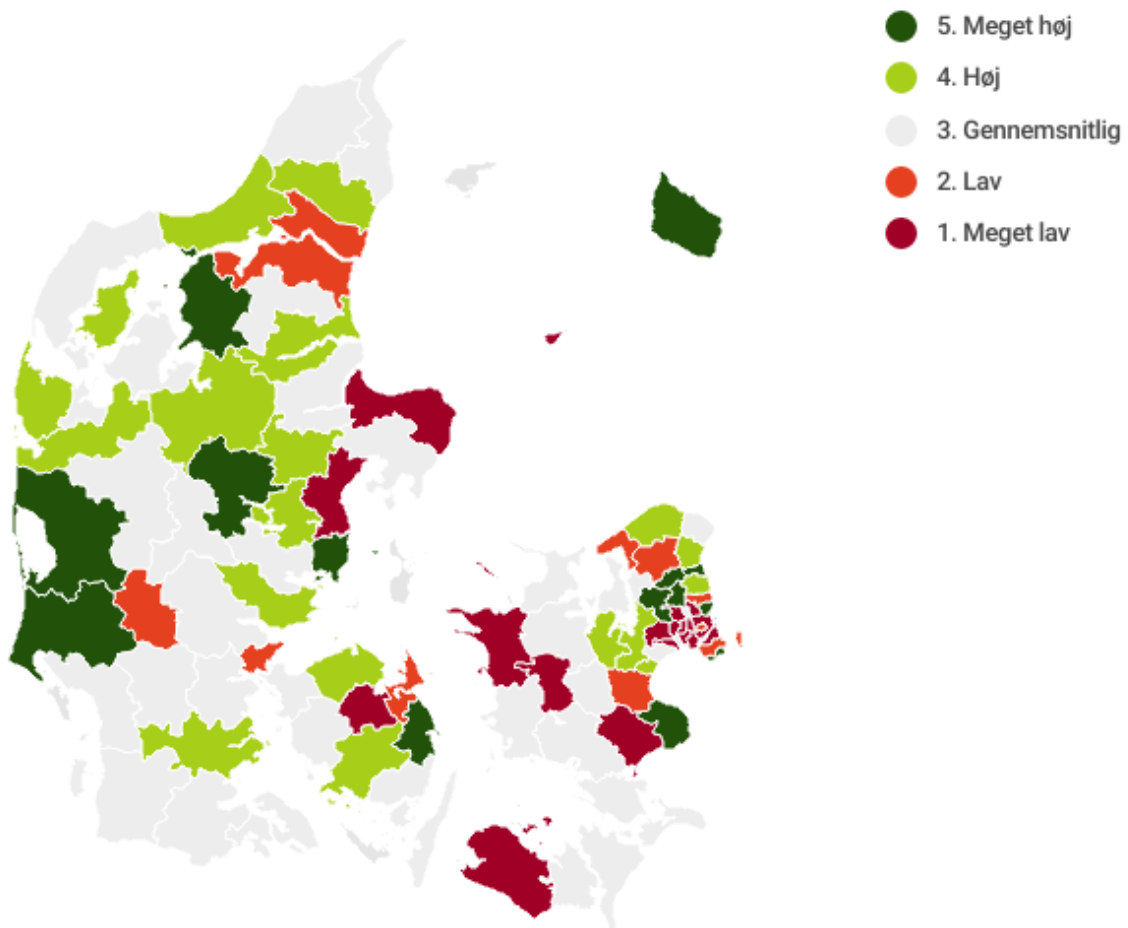
CIVILSAMFUND OG LIVSKVALITET

Velfærd er mere end skoler, daginstitutioner, ældrepleje, læger mv. Også trygheden i lokalområdet og det lokale engagement foreningsliv fortæller om, hvordan det er at bo og leve et givent sted, ligesom livskvalitet udtrykker den overordnede tilfredshed med det liv, borgerne lever. Disse tre indikatorer udgør derfor indekset, civilsamfund og livskvalitet.

Danmarkskortet bliver noget mere broget end de tidligere, men der er dog klare mønstre.

De kommuner, hvor landets største byer ligger, har alle en lav score på civilsamfund og livskvalitet. Det gælder København, Frederiksberg, Odense, Aarhus og Aalborg. Derudover klarer den københavnske vestegn og Kalundborg, Sorø, Faxe, Lolland og Norddjurs Kommuner sig dårligt. Samtlige kommuner, som scorer lavt på civilsamfund og livskvalitet, har en lav andel medlemmer i idrætsforeninger, mens de har enten lav eller gennemsnitlig score på livskvalitet og tryghed i lokalområdet.

Omvendt er indekset for civilsamfund og livskvalitet høj i en række kommuner nord for København. Det gælder blandt andre Gentofte, Hørsholm, Allerød og Furesø Kommuner, hvor de høje scorer især er drevet af høj oplevet livskvalitet og stort engagement i foreningslivet. Det gælder også kommuner på Fyn og i Jylland, hvor der især Vest- og Midtjylland er mange kommuner med en høj score. Her klarer kommunerne sig generelt godt på alle tre underliggende indikatorer.

Figur 8. Civilsamfund og livskvalitet

Note: Find hver kommunes score i bilag 3. Kilde: Egne beregninger, se metode for uddybning

Velstand

Allerede på de overordnede dimensioner tegner der sig nogle interessante mønstre. Men når vi i dette afsnit dykker et spadestik dybere i velstandens danmarkskort, får vi flere nuancer til fortællingen.

De tre kort ovenfor over velfærd i Danmark viste meget forskellige mønstre. Mønstre, der desuden afveg fra, hvor vi ved, at indkomsterne og formuerne er høje. Høj velstand hos borgerne er ikke en garanti for god velfærd.

Når vi i denne analyse undersøger velstanden i danske kommuner, ser vi på indkomst og formue, vækst og jobskabelse og fattigdom og ulighed. Der er nogle betydelige forskelle på de tre indeks. Mens Gentofte og Hørsholm Kommuner har højest og tredjehøjest indkomst og formue, klarer Gentofte sig dårligt på fattigdom og ulighed, mens Hørsholm klarer sig dårligt på vækst og jobskabelse. Høje-Taastrup og Københavns Kommuner klarer sig godt på vækst og jobskabelse, mens de har klarer sig dårligt på fattigdom og ulighed. Og Dragør Kommune klarer sig godt på fattigdom og ulighed, men har den allerdårligste score på vækst- og jobskabelse.

INDKOMST OG FORMUE

De mest almindelige mål for ulighed tager udgangspunkt i indkomster og formuer, og med god grund. For penge er muligheder. Muligheder for at bosætte sig, hvor man vil, for at rejse, sige jobbet op, før man har et nyt, muligheden for at hjælpe sin børn osv. Men når vi har indkomst og formue med som mål her, skyldes det, at det fortæller noget vigtigt om de mennesker, der bor i landets kommuner.

I indekset har vi desuden inkluderet en indikator for gennemsnitspriser for solgte ejerboliger. Denne giver billede på, hvor velhavende man skal være for at kunne købe ejerbolig i kommunen. Er priserne for eksempel høje i kommunen, er det ofte også svært at finde andelsbolig og dyrt at leje en bolig.

Indkomst og formue-indekset siger altså noget om, hvor velstående de mennesker, man kan møde i kommunen, er.

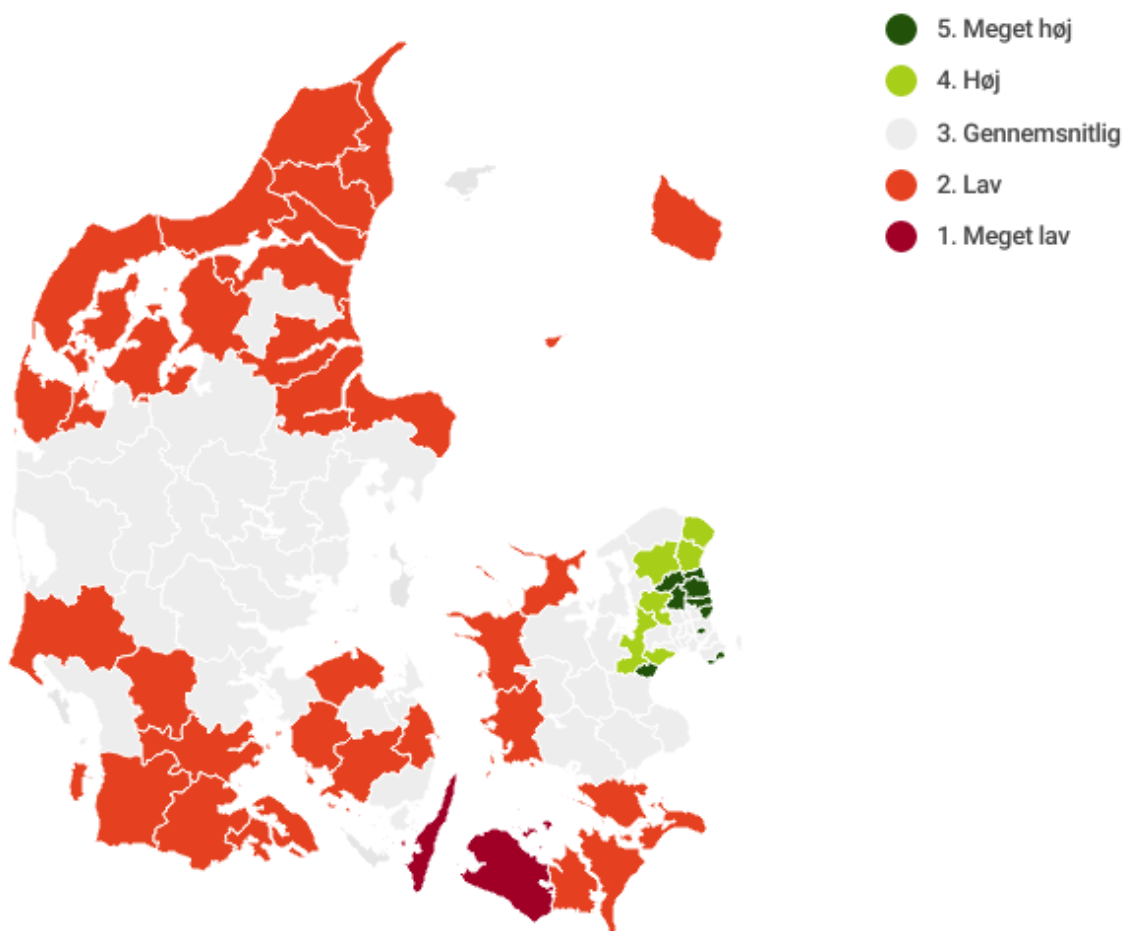
Danmarkskortet er meget klart opdelt i landsdele.

Det er kun kommuner i det østlige Sjælland, som har en score på indkomst og formue, der er markant højere end gennemsnittet. Det gælder især Frederiksberg, Dragør, Solrød Kommuner og Gentofte, Rudersdal, Hørsholm, Allerød, Furesø, Lyngby-Taarbæk Kommuner, der alle ligger nord for København.

Alle nordjyske kommuner med undtagelse af Rebild ligger under gennemsnittet. Det gælder også de fleste kommuner i Syddanmark og på Vestsjælland. Helt i bund ligger Lolland og Langeland Kommuner.

De største byer er ikke nødvendigvis der, hvor indkomst og formue-indekset scorer højest. Det kan blandt andet hænge sammen med, at her bor store andele studerende med små indkomster og små eller negative formuer.

Både hele Midtjylland og området mellem de grønne hovedstadskommuner og vestsjællandske kommuner er gennemsnitlige.

Figur 9. Indkomst og formue

Note: Find hver kommunes score i bilag 3. Kilde: *Egne beregninger, se metode for uddybning*

VÆKST OG JOBSKABELSE

Velstand er mere end borgernes rigdom. Meget af velstanden bliver nemlig skabt på arbejdspladserne, og skabelsen af vækst og jobs i lokalsamfundet er vigtig for borgernes mulighed for at få en arbejdsindkomst og en solid tilknytning til arbejdsmarkedet.

For at indfange kommunernes jobskabelse måler vi udviklingen i beskæftigelsen fra 2016 til 2021 og det gennemsnitlige, årlig antal jobopslag per 1.000 indbyggere. Og så bruger vi en indikator for kommunernes produktion per indbygger (BNP opgjort på kommuner). Til sammen er de tre indikatorer udtryk for, hvor megen økonomisk aktivitet og vækst, der er i kommunen.

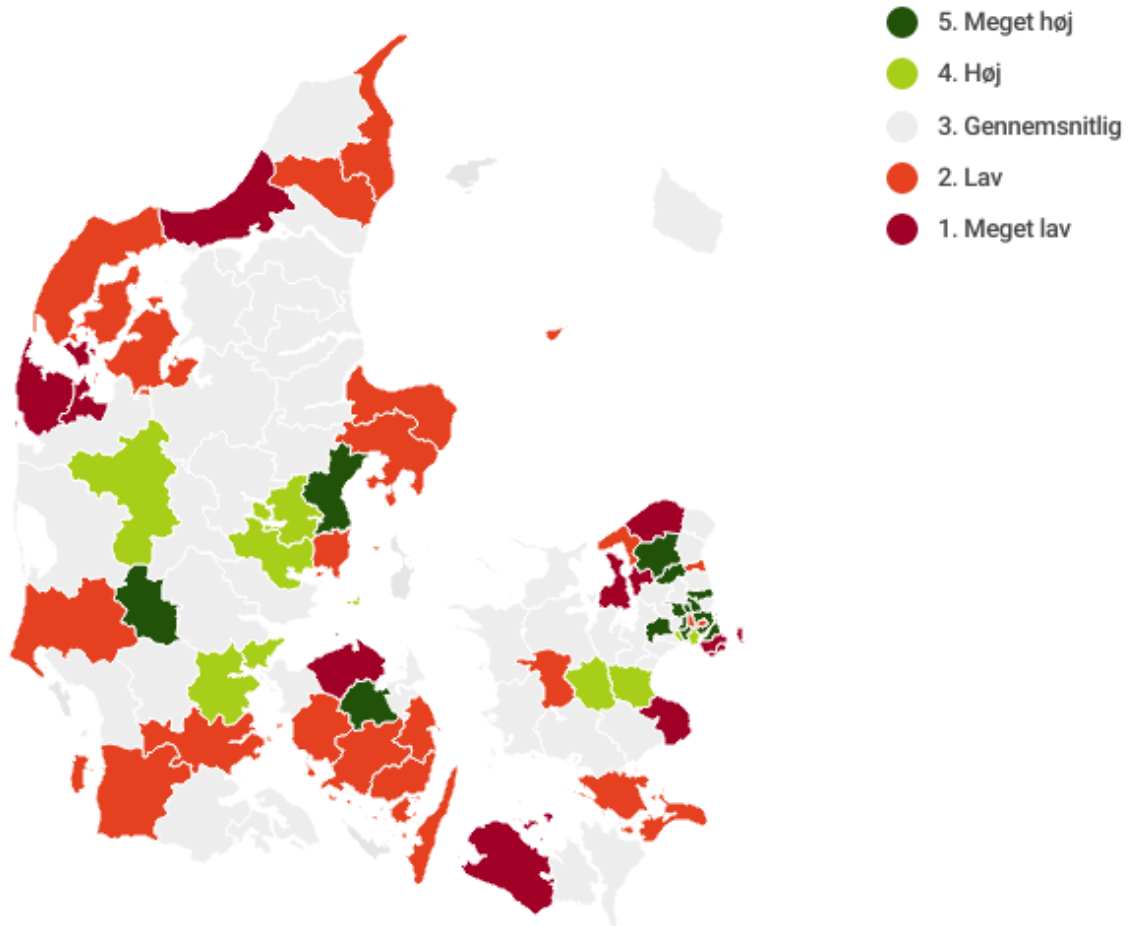
Der er et vist sammenfald mellem kommuner med høj vækst og jobskabelse og kommuner med de største indkomster og formuer. Men sammenhængen er ikke en-til-en. Der skabes jobs mange steder i landet, hvor kommunens borgere ikke har store indkomster og formuer

Vækst og jobskabelse sker især i de store byer, i Billund og i en række kommuner i Hovedstadsområdet. Konkret drejer det sig om København, Aarhus, Odense, Billund og blandt andre Hillerød, Lyngby-Taarbæk, Herlev, Ballerup, Brøndby og Glostrup Kommuner i Hovedstaden, se figur 10.

Byer i provinsen som Billund og Odense er nok regionale vækstmotorer, men kommunernes gennemsnitsborger er ikke blandt de mest velstående i Danmark.

De fleste fynske kommuner og mange nordjyske har lav vækst og jobskabelse. Derudover gælder det også i flere kommuner i det sønderjyske og på Sjælland.

Forskellene mellem nabokommuner kan være store. For eksempel er vækst og jobskabelsen høj i Billund, Odense og Aarhus Kommuner, mens den er lav i Varde, Nordfyns og Syddjurs Kommuner.

Figur 10. Vækst og jobskabelse

Note: Find hver kommunes score i bilag 3. Kilde: *Egne beregninger, se metode for uddybning*

FATTIGDOM OG ULIGHED

Skyggesiden af velstand er fattigdom. Og er velstanden ulige fordelt, skaber det sine egne problemer. Derfor har vi selvfølgelig et indeks med, der udtrykker kommunernes fattigdom og ulighed.

Fattigdom starter i barndommen. Kommer man dårligt fra start, kan det følge én senere i livet. Derfor inkluderer vi en indikator for andel af børn i fattige familier. Ligeledes er det en udfordring, hvis unge, der har afsluttet folkeskolen, ikke tager en uddannelse eller får et arbejde. Derfor måler vi andelen af 16-24-årige, som hverken er i arbejde, i gang med en uddannelse eller lignende (NEET). Og som den tredje indikator for fattigdom bruger vi andelen af 25-64-årige, der er udenfor arbejdsstyrken.

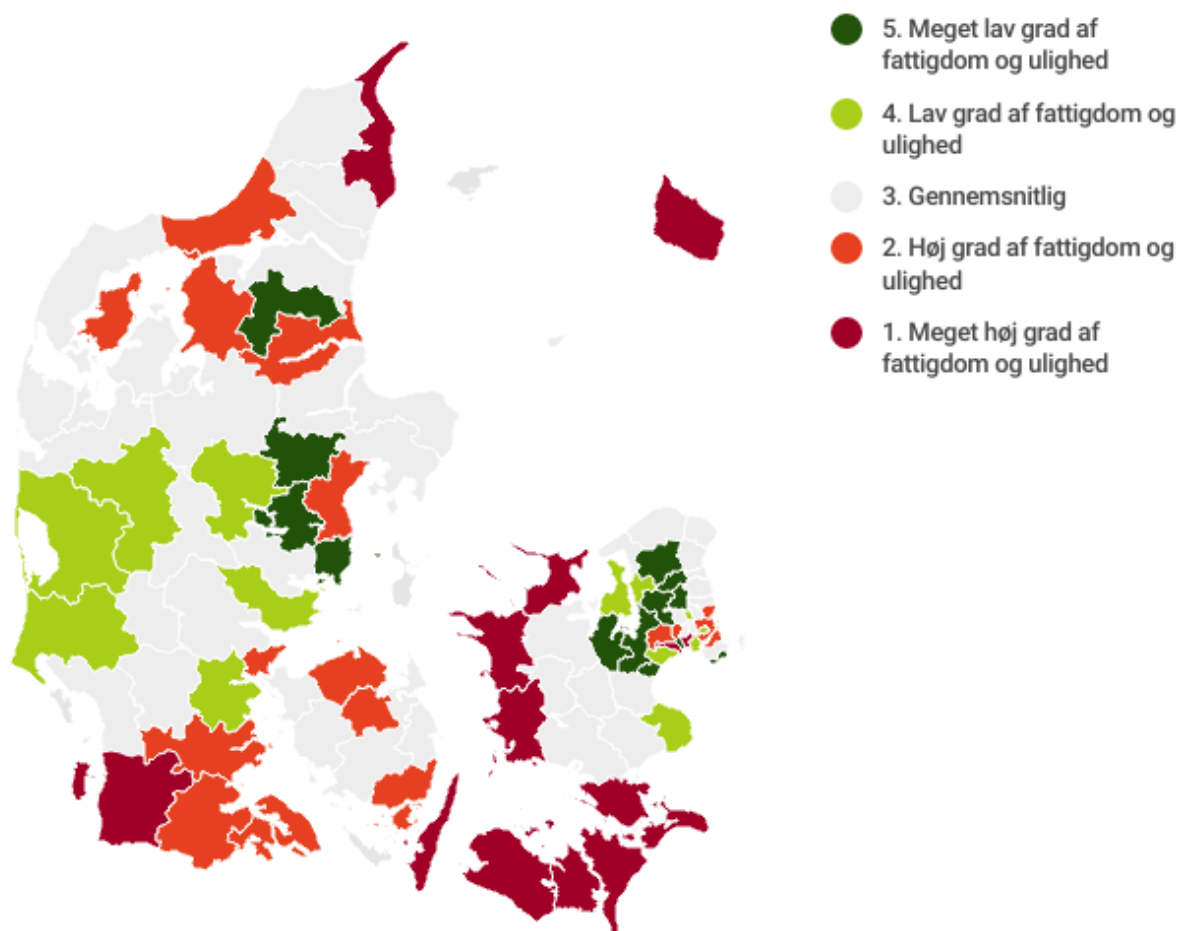
Hvis afstandene mellem mennesker bliver for store, kan det true sammenhængskraft og retfærdighedsfølelsen. Det kan altså blive en trussel for lokalsamfund, hvis uligheden vokser sig for stor. For at indfange dette inkluderer vi indkomstulighed opgjort ved ginikoefficient for hver kommune.

Kommuner med lav grad af fattigdom og ulighed er farvet grønne, og kommuner med høj grad af fattigdom og ulighed er farvet røde.

Kommuner med høj grad af fattigdom og ulighed kan findes i alle dele af landet. Det gælder blandt andre Tønder, Frederikshavn, Bornholm, Langeland, Ishøj og Brøndby Kommuner. I Vestsjælland og syd for Sjælland ligger kommuner med høj grad af fattigdom og ulighed tæt på hinanden. Det gælder Odsherred, Kalundborg, Slagelse, Vordingborg, Guldborgsund og Lolland Kommuner.

I den anden ende af spektret ligger en række kommuner, som har en lav grad af fattigdom og ulighed, og som er placeret tæt på de større byer. Det gælder Rebild ved Aalborg, Favrskov, Skanderborg og Odder ved Aarhus og flere kommuner mellem Lejre og Hillerød ved København.

Ser man bort fra Aarhus, har de midtjyske kommuner generelt en lav grad af fattigdom og ulighed, mens de sønderjyske kommuner har en høj grad af fattigdom og ulighed. Mange midtjyske kommuner har en god score på både indkomstulighed, andel fattige børn og andel udenfor arbejdsstyrken. Samtidig har flere kommuner i det midtjyske en høj andel unge, som ikke er i arbejde eller under uddannelse, selvom de klarer sig godt på de tre andre indikatorer. Det gælder især Odder og Hedensted Kommuner. De sønderjyske kommuner, Haderslev, Tønder, Sønderborg og Aabenraa, bliver trukket ned af relativt store andele fattige børn og personer udenfor arbejdsstyrken.

Figur 11. Fattigdom og ulighed

Note: Find hver kommunes score i bilag 3. Kilde: *Egne beregninger, se metode for uddybning*

4. TRE UDPLUK FRA DANMARKSKORTENE

Der kan være store forskelle på, hvordan kommunerne klarer sig på de seks indeks beskrevet oven for. Nogle scorer for eksempel generelt højt på velfærdsindeksene, mens andre generelt klarer sig godt på velstandsindeksene. Andre igen klarer sig godt på enkelte indeks for velfærd eller velstand. Nedenfor gennemgår vi nogle af disse mønstre.

NORDJYLLAND ER BØRNEENS LANDSDEL

I Nordjylland er velstanden lav i alle kommuner med undtagelse af Rebild. Et nærmere kig på tallene viser, at det i høj grad gælder på indkomst- og formueindekset og i mindre grad på vækst og jobskabelse og fattigdom og ulighed. Mange af kommunerne er røde på alle danmarkskortene, der hører under velstand og i bedste fald er kommunerne gennemsnitlige på en eller to indikatorer.

Velfærdens danmarkskort ser helt anderledes ud i Nordjylland. Velfærden er nemlig god i mange nordjyske kommuner, men der er store forskelle på tværs af de tre velfærdsindeks i de enkelte kommuner, især mellem børn og unge og ældre og sundhed.

Mens velfærden for børn og unge er tårnhøj i de fleste nordjyske kommuner – endda med Aalborg, Vesthimmerlands og Jammerbugt Kommuner på landets top-10 – ligger mange nordjyske kommuner dårligt placerede på ældre og sundhed. Tre kommuner ligger endda blandt de 10 kommuner i landet med den laveste score på ældre og sundhed. Det drejer sig om Jammerbugt, Brønderslev og Thisted Kommuner.

I Nordjylland er kommunerne især 'børnekommuner', når det kommer til velfærden. Ingen scorer specielt højt som 'ældrekommuner'. Det kan se ud som om, man 'skal' vælge mellem høj velfærd for børn og unge og høj velfærd for ældre og på sundhed. Men sådan er det ikke generelt i Danmark, for sammenhængen mellem velfærd for børn og unge og velfærd i sundhed og for de ældre er temmelig svag (korrelation: -0,17, se bilag 5). I Nordjylland er det simpelthen velfærden for børn og unge, kommunerne er lykkedes med at sikre borgerne.

Et resultat af disse to modsatrettede indeks i Nordjylland er, at den overordnede velfærdsdimension bliver gennemsnitlig i en række kommuner, som ellers slår kraftigt ud på de mere detaljerede indeks. Nordjyske kommuners velfærd er altså bedre for børn og unge end for ældre andre personer med særlige sundhedsudfordringer.

KOMMUNER SCORER ENTEN HØJT PÅ CIVILSAMFUND OG LIVSKVALITET ELLER PÅ VÆKST OG JOBSKABELSE

Sker en kommunes økonomiske vækst på bekostning af livskvalitet, tryghed og sammenhængskraft? Eller med andre ord: Er der noget om snakken, når blandt andre Alternativet foreslår en kortere arbejdsuge og en indførsel af et bredere vækstbegreb end BNP begrundet i et ønske om højere livskvalitet?

Faktisk viser vores tal, at der på kommunalt niveau er noget om snakken. De kommuner, hvor vækst og jobskabelsen er høj, er scoren lav på civilsamfund og livskvalitet, og sammenhængen er statistisk set temmelig stærk (korrelation=-0,43, se bilag 5).

Civilsamfund og livskvalitet er især negativt korreleret med to dele af vækst og jobskabelsesindekset: Jobopslag per indbygger (korrelation=-0,42, se bilag 5) og BNP per indbygger (korrelation=-0,41, se bilag 5) – altså de to mål, som har mest med størrelsen af den lokale økonomi at gøre. Ser man i stedet på, hvordan indikatorerne bag civilsamfund og livskvalitet korrelerer med vækst og jobskabelse, er det tryghed i lokalområdet, som træder særligt tydeligt frem (korrelation=-0,46, se bilag 5)

Samlet peger det på, at det måske kan være svært både at skabe vækst og job og at have et stærkt foreningsliv og høj trivsel.

LAV VELFÆRD I DE STØRSTE BYKOMMUNER

Både København, Frederiksberg, Odense og Aarhus Kommuner scorer lavt på velfærd – København har endda en sidsteplads blandt alle 94 kommuner i analysen, mens Frederiksberg og Aarhus er blandt de 10 dårligste. Blandt de kommuner i Danmark, hvor de største byer ligger, er det altså kun Aalborg, der ikke scorer lavt på vores velfærdsmål.

København, Frederiksberg og i nogen grad Aarhus scorer lavt på børn og unge, mens Aalborg er den kommune, der scorer højest på vores børn og unge-indeks. På ældre og sundhed er det især København, Odense og Aarhus, der scorer lavt. Og på civilsamfund og livskvalitet klarer alle fem storbykommuner sig dårligt. Man skal altså generelt ikke bosætte sig i de største byer, hvis man ønsker høj velfærd og trivsel. Undtagelsen er dog børn og unge i Aalborg Kommune.

DATA OG METODE

I denne analyse arbejder vi med data på tre niveauer: Indikatorer, indeks og dimensioner. Vi har to dimensioner – velfærd og velstand, som hver består af tre indeks, f.eks. børn og unge og vækst og jobskabelse. Hvert indeks er så igen konstrueret af 3-4 indikatorer. For overblik se figur 1 og 3.

Indikatorerne er nøje udvalgt blandt tilgængelige data til at kunne udtrykke noget meningsfuldt om forskelle og uligheder mellem danske kommuner. En oversigt over indikatorerne kan findes i bilag 1, begrundelser for hver enkelt indikatorer kan findes i bilag 2, og scores og rangering på de to dimensioner og de seks indeks kan findes i bilag 3. Scoren på de enkelte indikatorer kan findes på Ceveas hjemmeside, cevea.dk.

For at fastlægge antallet af indikatorer for denne analyse, har vi indledningsvist foretaget en principal komponent analyse for at identificere aspekter af hhv. velstand og velfærd, som vil bidrage til at belyse relevante nuancer af de to dimensioner.

Konstruktionen af indeks:

Indeksene i analysen er konstrueret som formative indeks. Data er 'vendt i samme retning', således at høje værdier er udtryk for positiv værdi af dimensioner og indeks, mens lave værdier er udtryk for negative forhold. En høj værdi af ulighed og fattigdom skal altså tolkes sådan, at fattigdom og ulighed ikke er særlig udbredt.

Indikatorer under samme indeks vægter lige tungt, da vi ikke har et sikkert grundlag for at vægte forskelligt. Indeksene består af 3 eller 4 indikatorer. For eksempel består indekset Fattigdom og ulighed består af fire indikatorer ("indkomstulighed", "unge uden uddannelse og beskæftigelse", "børnefattigdom" og "personer uden for arbejdsstyrken"), mens indekset Ældre og sundhed består af tre indikatorer ("andel uddannet plejepersonale", "borgere uden fast læge" og "ventetid til psykolog").

Alle indikatorer er skaleret fra 0-100, hvor den mindste observerede værdi på indikatoreren har værdien 0, og den højeste observerede værdi får scoren 100. På den måde skaber vi sammenlignelighed mellem indikatorerne.

Alle kommuner har en beregnet værdi på hvert indeks og dimension. På baggrund af gennemsnittet for hvert indeks og hver dimension opdeler vi landets kommuner i fem kategorier: Meget lav, lav, gennemsnitlig, høj og meget høj.

For at en kommune kategoriseres som "gennemsnitlig", skal kommunens værdi være inden for 0,5 standardfejl fra gennemsnittet. Kommunen kategoriseres som "lav" eller "høj", hvis værdien er hhv. 0,5 til 1 standardfejl under eller over gennemsnittet. Tilsvarende kategoriseres kommunen som "meget lav" eller "meget høj", hvis værdien er hhv. mere 1 standardfejl under eller over gennemsnittet.

Når kommuner er kategoriseret lige omkring grænserne for indekskategorierne, kan kategorisering på de overordnede dimensioner være anderledes end på indeks. Næstved Kommune ligger for eksempel lige præcis indenfor gennemsnittet på de tre velstandsindeks, men er kategoriseret som lav på den samlede velstandsdimension.

Manglende værdier:

Analysen inkluderer 94 ud af landets 98 kommuner. Det skyldes, at der for fire ø-kommuner, Ærø, Samsø, Læsø og Fanø, var store huller i data. Derudover har vi på tværs af alle indikatorer i vores datasæt alene én manglende værdi. Det er for lærerdækning i Langeland Kommune. Imputering af manglende værdier kan foretages ved en række forskellige metoder. Her har vi valgt at imputere en værdi ved brug af metoden K-Nearest Neighbours. Metoden beregner en værdi baseret på værdier for de resterende variable inden for indekset "Børn og unge". Langeland får dermed tildelt en værdi for lærerdækning, som svarer til den værdi andre kommuner med samme karakteristika har; dvs. normering i daginstitutioner, klassekvotienter og pædagogdækning.

BILAG 1. INDIKATORER

Dimension	Indeks	Indikator	Beskrivelse af indikator	Kilde
Velstand	Indkomst og formue	Formue	Den gennemsnitlige nettoformue for alle personer over 18 år i året 2021. Opgørelsen følger Danmarks Statistiks 2020-definition for nettoformue.	Danmarks Statistik: FORMUE12
		Salgspriser på villaer og ejerlejligheder	Gennemsnitlige salgspriser for villaer og ejerlejligheder, der blev solgt i 2020.	Data hentet fra boligsiden.dk. Læs mere om data i Cevea og C. Andersen (2022): " Lovlig skattefidus – skattefrie millioner flyder indenfor familien i 24 kommuner ".
		Ækvivaleret disponibel indkomst	Indikatoren beskriver den gennemsnitlige ækvivalerede disponible indkomst for 2021.	Egne beregninger baseret på Danmarks Statistik: IFOR32.
Fattigdom og ulighed	Indkomstulighed	Indkomstulighed	Indkomstulighed opgjort ved ginikoefficienten for ækvivaleret disponibel indkomst i 2021.	Danmarks Statistik: IFOR41
		Unge uden for uddannelse og beskæftigelse	Indikatoren beskriver andelen af de 16-24-årige, som hverken var under uddannelse eller i arbejde i november 2021.	Danmarks Statistik: NEET1
		Børnefattigdom	Indikatoren beskriver andelen af børn under 15 år, som lever i en familie, som karakteriseres som fattig. Definitionen af fattigdom er, at man i løbet af ét år har en indkomst under halvdelen af	Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (2022): Store kommunale forskelle i omfanget af børnefattigdom

			medianindkomsten. Studerende kategoriseres ikke som fattige.	
		Personer uden for arbejdsstyrken	Indikatoren beskriver andelen af personer i alderen 25-64 år, som er uden for arbejdsstyrken i 2021. At stå uden for arbejdsstyrken betyder, at man ikke er tilgængeligt for arbejdsmarkedet. Det kan f.eks. være førtidspensioner eller efterlønnere.	Danmarks Statistik: RAS201
Vækst og jobskabelse		Jobopslag	Indikatoren beskriver antallet af jobopslag, med almindelige ansættelsesvilkår, slået op på jobnet.dk i perioden 2016-2021. Jobopslag er beregnet pr. 1.000 indbyggere i kommunen i alderen 25-64 år. Inddelingen i kommuner er beregnet pba. arbejdsstedets placering.	Jobindsats.dk og Danmarks Statistik: FOLK1A
		BNP	Indikatoren beskriver det gennemsnitlige BNP. Pr. indbygger i kommunen for årene 2019 og 2020.	Data er udleveret af KL
		Udvikling i beskæftigelse	Procentvis ændring i beskæftigelsen fra 2016 til 2021.	Danmarks Statistik: RAS301
Velfærd	Børn og unge	Klassekvotienter	Klassekvotienter opgjort i antal børn per klasse for alle folkeskoletrin i 2021.	Danmarks Statistik: KVOTIEN
		Normering i daginstitutioner	Antal børn pr ansat med pædagogiske opgaver i daginstitutioner i 2021. Indikatoren er beregnet som gennemsnit af	Danmarks Statistik: BOERN3

		normeringen i institutioner med 0-2-årige (50 %) og med 3-5-årige (50 %).	
	Lærerdækning	Andel af lærere i folkeskolen, som har en læreruddannelse	AE, 2021: 18 procent af lærerne har ikke en læreruddannelse
	Pædagogdækning	Andelen af ansatte i kommunernes daginstitutioner, der er pædagogudannede med professionsbachelor eller MVU eller er uddannede pædagogiske assistenter.	Børne- og undervisningsministeriet: Uddannelsesstatistik.dk
Sundhed og ældre	Andel uddannet plejepersonale	Andelen i kommuner under SOSU-overenskomsten, som er uddannede SOSU-hjælpere eller -assistenter.	FOA, 2021: Stor stigning i antallet af ufaqlærte i ældreplejen fra 2017 til 2021
	Patienter uden fast læge	Indikatoren opgør den andel af kommunens borgere, som er tilknyttet en udbuds-, regions- eller §9 stk. 7-klinikker (altså praksisser, hvor ejerlægen reelt ikke har sin dagligdag).	Data er udarbejdet af PLO ifm. denne analyse
	Ventetid til psykolog	Gennemsnitlige antal ugers ventetid til psykologer med henvisning for ikke akutte patienter per juli 2022.	Data udleveret af Danske Regioner
Civilsamfund og livskvalitet	Oplevet tryghed	Respondenter, der har svaret 1, 2 eller 3 på spørgsmålet: "På en skala fra 1-7, hvor 1 er 'jeg føler mig grundlæggende tryk i mit nabolag' og 7 er 'jeg føler mig grundlæggende utryk i mit nabolag', hvor tryk eller utryk føler du dig så? Med nabolag	Justitsministeriet: Tryghedsundersøgelse 2021

	menes det område, der umiddelbart omgiver din bopæl.”	
Oplevet Livskvalitet	Gennemsnit af svar (1 til 10) på spørgsmålet: "Alt i alt, hvor tilfreds vil du sige, at du er med tilværelsen for tiden?"	Beregninger pba. surveydata fra Videncentret Bolius og Realdania
Medlemskaber af idrætsforeninger per borger	Antal unikke medlemskaber i foreninger, der falder under enten DIF eller DGI per indbygger for 2021.	Data er fra Danmarks Idrætsforbund, dif

BILAG 2. BEGRUNDELSER FOR DE VALGTE INDIKATORER

BØRN OG UNGE

Normering i daginstitutioner. Normeringer er et udtryk for, hvor meget tid, der er til hvert barn i daginstitutioner og altså muligheden for at skabe gode rammer det enkelte barn.

Pædagogdækning (inkl. pædagogiske assistenter). Høj faglighed er vigtig i den offentlige velfærd – også for børn i daginstitutioner – og faglighed kommer med uddannelse.

Klassekvotient i folkeskolen. Antallet af elever i klasserne har betydning for elevernes udbytte af undervisningen¹⁶ og er derfor også med i denne opgørelse.

Lærerdækning. Fagligheden i landets folkeskoler er i høj grad afhængig af de lærere, der underviser. Jo højere andelen af læreruddannede, der underviser i skolerne, jo mere løftes eleverne, når man tager højde for elevernes sociale baggrund.¹⁷

ÆLDRE OG SUNDHED

Andel SOSU'er i ældreplejen. For at sikre tryghed og værdighed for ældre, er høj faglighed og dermed uddannelse centralt. Vi måler derfor på, hvor stor en andel af plejepersonalet i ældreplejen, der er uddannede.

Andel borgere uden fast læge. Udbuds-, regions- og §9 stk. 7-klinikker har det til fælles, at læger enten er ansat for en kortere periode eller som vikarer. For borgeren betyder det, at man ikke kan forvente at møde samme læge, som man plejer. For nogle – især kronikere og ældre med komplekse sygdomsforløb – kan det betyde, at der er mange ting, der skal fortælles hver gang, man møder en ny læge. Risikoen bliver, at der er oplysninger, som ikke bliver formidlet, og at man derfor får en ringere kvalitet end hos en fast læge.¹⁸

Ventetid til psykolog med henvisning. Når ventetiderne til psykolog er lange, fortæller det, at der er en efterspørgsel, der ikke bliver mødt. Den gennemsnitlige ventetid til psykolog er knap 4 måneder.¹⁹ Har man brug for et forløb hos en psykolog, kan ventetiden have stor betydning. Vi har ønsket at se på ventetider for en stor gruppe af borgere, altså ikke akutte patienter. Det viser sig

¹⁶ DØRS (efterår 2022). [Dansk økonomi, efterår 2022](#), tabel IV.4

¹⁷ Cevea (2. november 2021). [Kommuner med flest uddannede lærere i folkeskolen er bedst til at løfte eleverne fagligt](#)

¹⁸ PLO (juni 2022). [Høj kontinuitet hos den danske familielæge fremmer patienternes sundhed](#)

¹⁹ Beregnet som uvægtet gennemsnit pba data anvendt i analysen.

desuden, at ventetiderne for 18-24-årige med angst eller depression følger samme tendens (korrelation: 0,86) og derfor overvejende vil tegne det samme danmarkskort.

CIVILSAMFUND OG LIVSKVALITET

Medlemskaber af idrætsforeninger per borger. Som et udtryk for den lokale sammenhængskraft bruger vi antal medlemskaber i idrætsforeninger. Indikatoren er desuden tæt korreleret med stemmeprocenter til kommunalvalg (korrelation=0,66),²⁰ hvilket viser, at medlemskaber af idrætsforeninger også kan være et udtryk for det demokratiske engagement.

Tryghed i lokalområdet. Udover god adgang til og kvalitet af velfærdsydelser er det afgørende, at man føler sig tryk, der hvor man bor. Det er en forudsætning for at leve et godt liv.

Livskvalitet. Som et samlet mål for det gode liv bruger vi desuden borgernes oplevede livskvalitet.

INDKOMST OG FORMUE

Ækvivaleret disponibel indkomst siger noget om, hvor velhavende borgerne i kommunen er og altså lidt karikeret, hvem man kan forvente at møde i kommunen. Ækvivaleret disponibel indkomst betyder, at der er taget højde for stordriftsfordele i husstande med flere personer. I den ækvivalerede disponible indkomst indgår alle indkomster efter skat, men inkl. overførsler og beregnet lejeværdi af egen bolig.

Nettoformue fortæller ligeledes noget om, hvor velhavende borgerne i kommunen er. I tallene indgår værdi af reale aktiver, finansielle aktiver og pensionsopsparing fratrukket gæld.

Salgspriser på ejerboliger. Ikke alle steder i landet giver indkomster og formuer et fuldt billede af rigdommen i området. Det gælder for eksempel København, der på mange måder er en rig kommune. Men Københavns Kommune har hverken en specielt høj gennemsnitsindkomst eller -formue, bl.a. fordi der er mange studerende. For at fange noget af den rigdom, der er i især de største byer, har vi derfor inkluderet en indikator for gennemsnitlig pris for solgte ejerboliger.

²⁰ Egne beregninger pba Danmarks Statistiks tabel KVRES og data fra [dif](#) samt Altinget (14. juni 2018). [Stærkt foreningsliv i kommunerne giver højere stemmeprocent](#)

VÆKST OG JOBSKABELSE

BNP per indbygger. Kommunernes samlede produktion siger noget om, hvor vækstmotorerne er, og hvor arbejdspladserne er og dermed, hvor samfundets velstand bliver skabt.

Udviklingen i beskæftigelsen. Udover at se på den samlede produktion i en kommune, ser vi med udviklingen i beskæftigelsen også på, hvor virksomheder under den seneste højkonjunktur (ca. siden 2016) har formået at skabe flere arbejdspladser.

Jobopslag per 1.000 indbyggere. Som supplement til udviklingen i beskæftigelse bruger vi jobopslag per 1.000 indbyggere som indikation på, hvor arbejdspladserne har skabt job. Mens udviklingen i beskæftigelsen udtrykker en realiseret udvikling, er jobopslag per 1.000 indbyggere udtryk for virksomhedernes efterspørgsel og altså vækstpotentiale, som ikke nødvendigvis er realiseret.

FATTIGDOM OG ULIGHED

Indkomstulighed. Det er vigtigt at kunne spejle sig i sine naboer, for når afstanden mellem mennesker bliver stor, truer det sammenhængskraften. Hvis dem, der bor på den anden side af vejen eller i et andet kvarter, er meget rigere eller fattigere end én selv, kan det resultere i manglende tillid og gensidig forståelse. Dette måler vi ved indkomstulighed opgjort ved gini-koefficienten.

Andel fattige børn. Udover at fattigdom blandt børn betyder lavere trivsel, giver det også lavere uddannelse, indkomst og arbejdsmarkedstilknytning i voksenlivet.²¹ Derfor er andelen af kommunens børn, der lever i fattigdom, et centralt fattigdomsmål.

Andel unge uden for beskæftigelse og uddannelse (NEET). Er man som ung ikke i hverken beskæftigelse eller under uddannelse, er det sandsynligt, at man har lav selvtillid, mentale helbredsproblemer, misbrugsproblemer og tidligt bliver forælder.²² Det er vigtigt for den enkelte og for samfundet, at vi hjælper så mange som muligt ind i samfundets fællesskab. Derfor måler vi på andelen af unge, som står udenfor beskæftigelse og uddannelse.

Andel udenfor arbejdsmarkedet. Hvis mange i den arbejdsdygtige alder (her 25-64 år) er udenfor arbejdsmarkedet, er det en økonomisk udfordring for samfundet. Bliver andelen høj, kan det også påvirke sammenhængskraften og lokalsamfundet negativt.

²¹ AE (12. august 2018). [Opvækst i fattigdom sætter markante spor i voksenlivet](#)

²² VIVE (2019). [Unge uden job og uddannelse – hvor mange, hvorfor, hvorhen og hvorfor?](#)

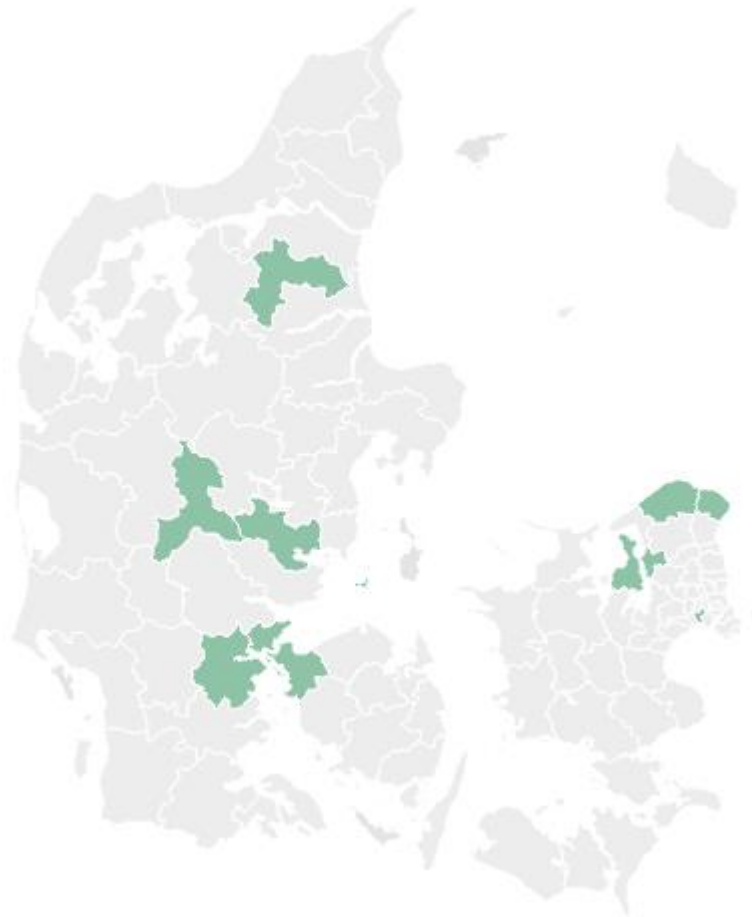
BILAG 3. INDEKS OG DIMENSIONER: SCORES (FRA 0 TIL 100, HVOR 100 ER BEDST) OG RANGERING AF 94 KOMMUNER I PARENTES (FRA 1 TIL 94, HVOR 1 ER BEDST)

Kommune	Indkomst og formue	Fattigdom og ulighed	Vækst og jobskabelse	Børn og unge	Ældre og sundhed	Civilsamfund og livskvalitet	Velstand	Velfærd
Gennemsnit	18	68	35	47	65	54	40	55
Albertslund	13 (50)	61 (70)	36 (33)	33 (79)	65 (52)	22 (93)	37 (56)	40 (93)
Allerød	43 (7)	96 (2)	49 (12)	32 (82)	72 (28)	71 (10)	63 (2)	58 (37)
Assens	7 (87)	65 (61)	25 (79)	51 (41)	72 (23)	59 (39)	32 (78)	61 (22)
Ballerup	23 (22)	68 (54)	83 (1)	35 (75)	72 (27)	31 (84)	58 (6)	46 (82)
Billund	12 (57)	70 (47)	59 (4)	63 (7)	67 (47)	44 (70)	47 (21)	58 (38)
Bornholm	6 (88)	56 (83)	30 (54)	51 (46)	57 (77)	71 (12)	31 (83)	60 (29)
Brøndby	15 (38)	45 (91)	51 (9)	55 (30)	91 (1)	28 (89)	37 (55)	58 (39)
Brønderslev	7 (86)	69 (49)	24 (82)	61 (11)	36 (91)	63 (28)	33 (74)	53 (60)
Dragør	49 (5)	88 (5)	15 (94)	14 (94)	82 (6)	78 (3)	51 (17)	58 (36)
Egedal	29 (13)	98 (1)	29 (62)	19 (93)	70 (33)	72 (9)	52 (11)	54 (59)
Esbjerg	13 (54)	68 (53)	35 (38)	57 (23)	69 (39)	56 (48)	39 (49)	61 (23)
Favrskov	19 (31)	89 (4)	37 (31)	56 (26)	64 (56)	66 (19)	48 (19)	62 (14)
Faxe	11 (59)	70 (42)	29 (59)	42 (59)	78 (11)	32 (83)	37 (57)	51 (73)
Fredensborg	34 (10)	69 (50)	35 (39)	29 (85)	66 (49)	65 (24)	46 (25)	54 (58)
Fredericia	12 (56)	62 (67)	46 (15)	51 (43)	72 (29)	44 (72)	40 (43)	56 (45)
Frederiksberg	41 (8)	75 (22)	29 (64)	30 (84)	61 (63)	41 (77)	48 (18)	44 (89)
Frederikshavn	9 (65)	56 (85)	26 (73)	52 (38)	50 (84)	51 (59)	30 (85)	51 (70)
Frederikssund	20 (29)	78 (17)	19 (91)	36 (74)	77 (13)	55 (51)	39 (48)	56 (43)
Furesø	44 (6)	80 (13)	35 (40)	31 (83)	61 (66)	74 (7)	53 (8)	55 (48)
Faaborg-Midtfyn	8 (82)	69 (48)	23 (84)	64 (6)	73 (21)	63 (31)	33 (75)	67 (3)
Gentofte	100 (1)	59 (78)	40 (25)	34 (78)	58 (74)	69 (14)	66 (1)	54 (57)
Gladsaxe	26 (16)	74 (28)	57 (6)	38 (70)	70 (34)	30 (87)	52 (10)	46 (83)
Glostrup	18 (32)	70 (41)	66 (2)	43 (57)	88 (2)	35 (82)	51 (13)	55 (49)
Greve	29 (11)	79 (14)	34 (41)	23 (91)	69 (38)	61 (34)	47 (20)	51 (71)
Gribskov	23 (24)	74 (27)	22 (85)	29 (86)	72 (30)	63 (27)	40 (45)	55 (54)
Guldborgsund	5 (90)	45 (92)	30 (58)	53 (34)	75 (19)	58 (40)	26 (92)	62 (17)
Haderslev	8 (83)	61 (72)	24 (81)	56 (25)	67 (45)	65 (22)	31 (82)	63 (11)
Halsnæs	13 (49)	66 (58)	27 (70)	41 (62)	71 (32)	42 (75)	35 (62)	51 (68)
Hedensted	15 (42)	78 (16)	36 (36)	59 (18)	80 (9)	69 (15)	43 (34)	69 (1)
Helsingør	29 (14)	67 (56)	30 (55)	32 (81)	72 (25)	60 (37)	42 (38)	55 (53)
Herlev	24 (19)	79 (15)	50 (10)	53 (32)	70 (37)	55 (52)	51 (15)	59 (31)
Herning	14 (45)	77 (18)	46 (14)	47 (50)	62 (60)	57 (42)	46 (26)	55 (51)
Hillerød	27 (15)	82 (11)	56 (7)	32 (80)	60 (70)	42 (74)	55 (7)	45 (88)
Hjørring	8 (72)	64 (65)	34 (42)	58 (19)	68 (43)	56 (46)	35 (63)	61 (24)
Holbæk	15 (40)	68 (51)	31 (48)	51 (45)	72 (26)	54 (55)	38 (50)	59 (32)
Holstebro	12 (55)	74 (26)	32 (45)	44 (55)	41 (90)	64 (26)	39 (46)	50 (76)
Horsens	13 (48)	71 (39)	42 (21)	51 (42)	62 (59)	53 (56)	42 (39)	56 (46)
Hvidovre	22 (26)	76 (20)	44 (17)	37 (72)	70 (35)	24 (91)	47 (22)	44 (90)
Høje-Taastrup	14 (46)	61 (71)	61 (3)	41 (63)	68 (42)	21 (94)	45 (28)	43 (91)
Hørsholm	78 (3)	73 (32)	25 (77)	35 (76)	63 (57)	88 (1)	59 (4)	62 (16)
Ikast-Brande	12 (58)	70 (45)	38 (30)	47 (49)	63 (58)	48 (65)	40 (44)	53 (63)
Ishøj	11 (60)	56 (84)	40 (23)	45 (54)	78 (12)	22 (92)	36 (60)	48 (77)

Jammerbugt	9 (71)	58 (82)	22 (86)	62 (9)	35 (93)	69 (16)	29 (89)	55 (52)
Kalundborg	9 (68)	55 (86)	40 (24)	53 (37)	61 (62)	38 (79)	35 (68)	51 (72)
Kerteminde	13 (53)	66 (59)	29 (60)	53 (33)	79 (10)	46 (68)	36 (61)	59 (30)
Kolding	15 (37)	74 (25)	43 (19)	55 (29)	59 (73)	52 (57)	44 (31)	55 (47)
København	24 (20)	59 (79)	58 (5)	28 (88)	57 (76)	29 (88)	47 (23)	38 (94)
Køge	20 (28)	70 (46)	45 (16)	45 (53)	71 (31)	42 (76)	45 (29)	53 (62)
Langeland	2 (93)	42 (93)	25 (75)	69 (2)	75 (17)	49 (63)	23 (93)	64 (9)
Lejre	22 (25)	84 (10)	32 (47)	38 (67)	53 (82)	68 (17)	46 (24)	53 (61)
Lemvig	9 (66)	73 (30)	20 (90)	60 (15)	27 (94)	63 (32)	34 (70)	50 (75)
Lolland	1 (94)	22 (94)	21 (89)	60 (14)	44 (89)	31 (85)	15 (94)	45 (86)
Lyngby-Taarbæk	53 (4)	74 (29)	48 (13)	37 (71)	55 (80)	44 (71)	58 (5)	46 (84)
Mariagerfjord	10 (63)	62 (69)	33 (44)	60 (13)	56 (78)	63 (29)	35 (64)	60 (26)
Middelfart	16 (36)	73 (34)	39 (26)	52 (39)	74 (20)	50 (62)	43 (36)	59 (34)
Morsø	5 (92)	60 (74)	26 (74)	57 (22)	65 (55)	65 (21)	30 (86)	62 (12)
Norrdjurs	5 (91)	63 (66)	23 (83)	40 (66)	68 (40)	30 (86)	31 (84)	46 (81)
Nordfyns	8 (73)	60 (76)	22 (87)	54 (31)	77 (14)	62 (33)	30 (87)	64 (10)
Nyborg	9 (67)	64 (63)	25 (76)	56 (28)	61 (65)	70 (13)	33 (76)	62 (13)
Næstved	11 (61)	65 (60)	30 (56)	41 (61)	67 (48)	48 (66)	35 (65)	52 (65)
Odder	18 (33)	80 (12)	28 (65)	45 (52)	48 (86)	85 (2)	42 (37)	60 (28)
Odense	13 (52)	60 (75)	50 (11)	51 (44)	55 (79)	36 (81)	41 (40)	47 (79)
Odsherred	8 (79)	46 (90)	29 (61)	63 (8)	70 (36)	49 (64)	28 (91)	60 (25)
Randers	8 (77)	64 (62)	31 (50)	44 (56)	66 (50)	56 (45)	35 (69)	55 (50)
Rebild	15 (39)	84 (9)	30 (57)	56 (24)	60 (71)	60 (38)	43 (33)	59 (35)
Ringkøbing-Skjern	10 (62)	75 (21)	35 (37)	59 (17)	52 (83)	74 (6)	40 (42)	62 (18)
Ringsted	14 (44)	72 (36)	41 (22)	48 (48)	47 (87)	60 (36)	43 (35)	52 (66)
Roskilde	29 (12)	85 (8)	39 (28)	28 (87)	61 (64)	65 (23)	51 (16)	52 (67)
Rudersdal	86 (2)	70 (43)	31 (51)	27 (90)	58 (75)	66 (20)	62 (3)	50 (74)
Rødovre	19 (30)	71 (40)	28 (67)	40 (65)	75 (18)	25 (90)	39 (47)	47 (80)
Silkeborg	20 (27)	77 (19)	37 (32)	56 (27)	67 (46)	73 (8)	45 (30)	65 (8)
Skanderborg	25 (18)	89 (3)	44 (18)	46 (51)	60 (67)	67 (18)	52 (9)	57 (41)
Skive	8 (80)	68 (55)	25 (80)	68 (3)	76 (15)	55 (49)	33 (73)	66 (5)
Slagelse	9 (70)	55 (87)	31 (49)	41 (64)	66 (51)	48 (67)	32 (80)	51 (69)
Solrød	36 (9)	87 (7)	32 (46)	28 (89)	72 (22)	63 (30)	52 (12)	54 (55)
Sorø	13 (47)	68 (52)	27 (69)	38 (68)	60 (68)	38 (80)	36 (59)	45 (85)
Stevns	15 (41)	75 (23)	19 (92)	38 (69)	83 (4)	75 (4)	36 (58)	65 (7)
Struer	8 (84)	64 (64)	22 (88)	65 (5)	49 (85)	56 (47)	31 (81)	57 (42)
Svendborg	14 (43)	58 (80)	26 (71)	52 (40)	65 (53)	56 (44)	33 (77)	58 (40)
Syddjurs	16 (35)	70 (44)	26 (72)	41 (60)	75 (16)	60 (35)	37 (54)	59 (33)
Sønderborg	8 (76)	59 (77)	33 (43)	61 (10)	68 (41)	55 (50)	34 (72)	61 (19)
Thisted	8 (78)	66 (57)	27 (68)	61 (12)	45 (88)	57 (41)	34 (71)	54 (56)
Tønder	5 (89)	53 (88)	25 (78)	53 (36)	80 (8)	50 (61)	28 (90)	61 (21)
Tårnby	25 (17)	72 (37)	16 (93)	35 (77)	68 (44)	42 (73)	37 (53)	48 (78)
Vallensbæk	23 (21)	88 (6)	42 (20)	22 (92)	83 (5)	52 (58)	51 (14)	52 (64)
Varde	10 (64)	75 (24)	29 (63)	53 (35)	72 (24)	75 (5)	38 (51)	67 (2)
Vejen	9 (69)	73 (31)	30 (53)	57 (21)	86 (3)	54 (53)	37 (52)	66 (6)
Vejle	18 (34)	73 (33)	39 (27)	48 (47)	81 (7)	56 (43)	43 (32)	62 (15)
Vesthimmerlands	8 (85)	58 (81)	31 (52)	66 (4)	62 (61)	71 (11)	32 (79)	66 (4)
Viborg	13 (51)	72 (38)	38 (29)	59 (16)	60 (69)	64 (25)	41 (41)	61 (20)
Vordingborg	8 (81)	53 (89)	28 (66)	36 (73)	36 (92)	54 (54)	29 (88)	42 (92)
Aabenraa	8 (74)	60 (73)	36 (34)	58 (20)	60 (72)	51 (60)	35 (66)	56 (44)
Aalborg	8 (74)	72 (35)	36 (35)	69 (1)	65 (54)	45 (69)	35 (66)	60 (27)
Aarhus	23 (23)	62 (68)	52 (8)	43 (58)	53 (81)	39 (78)	46 (27)	45 (87)

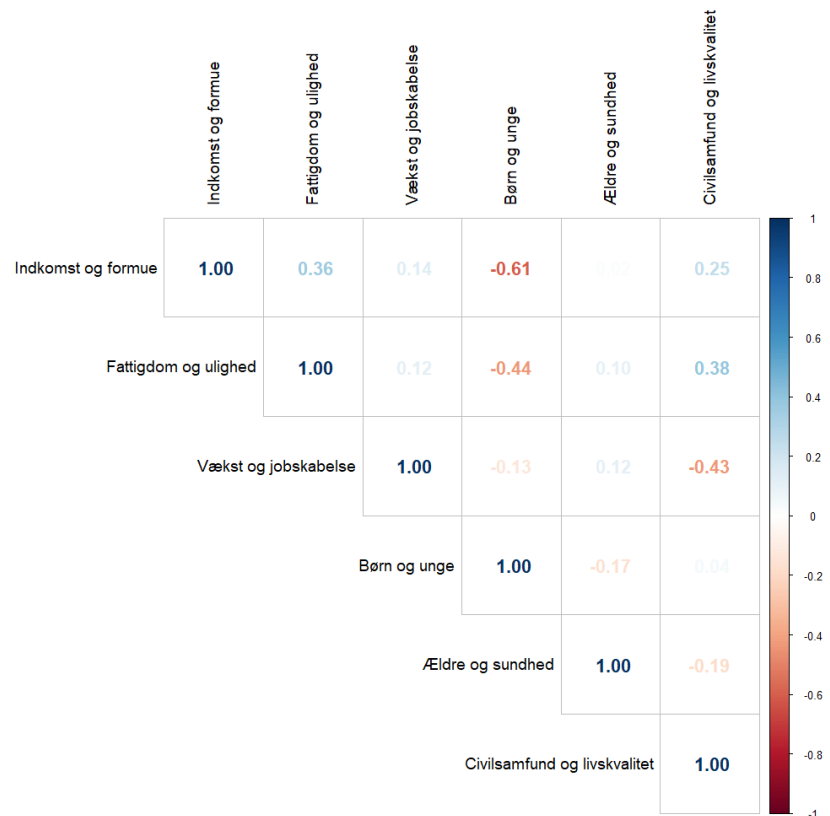
Note: Se metodeafsnit for beskrivelse af indeksene

BILAG 4. KOMMUNER MED GENNEMSNITLIGE SCORER PÅ BÅDE VELFÆRD OG VELSTAND

Note: Følgende kommuner har gennemsnitlige scorer på både velfærd og velstand: Rebild, Ikast-Brande, Horsens, Kolding, Middelfart, Frederikssund, Gribskov, Helsingør og Brøndby Kommuner. Find hver kommunes score i bilag 3. *Kilde: Egne beregninger, se metode for uddybning*

BILAG 5. KORRELATIONER MELLEM INDEKS

Note: Korrelationer er beregnet ved Pearsons r og farvet efter styrke og retning af korrelationerne.